

AANVULLING MER EDE-OOST EN SPOORZONE BESTEMMINGSPLAN KAZERNETERREINEN

GEMEENTE EDE

1 maart 2013
076645110:0.6 - Definitief
B02047.000003.0100

Inhoud

1	Plicht, procedure en aanpak.....	3
1.1	De basis: MER Ontwikkeling Ede-Oost en Spoorzone (2008).....	3
1.2	Eerste aanvulling: MER Bestemmingsplan ENKA (2009)	4
1.3	Tweede aanvulling: MER Bestemmingsplan Parklaan (2012)	5
1.4	Derde aanvulling: MER Bestemmingsplan Kazerneterreinen (2012)	6
1.4.1	Waarom een derde aanvulling?	6
1.4.2	Aanpak en leeswijzer	6
1.5	De procedure	7
1.5.1	Bevoegd gezag & Initiatiefnemer	7
1.5.2	Consultatie over de reikwijdte en het detailniveau.....	7
1.5.3	Reactie naar aanleiding van deze aanvulling.....	8
2	Inrichting kazerneterreinen	11
2.1	Het Masterplan (2005)	11
2.2	Bestemmingsplan Tijdelijk Beheer Kazerneterreinen Ede (2010)	14
2.3	Ontwikkelingsplan Kazerneterreinen Veluwe Poort (2011).....	15
2.4	Bestemmingsplan Kazerneterreinen (2013).....	18
3	Passende beoordeling	21
3.1	De beschikbare rapporten.....	21
3.2	Conclusies Natura 2000.....	22
3.3	Conclusies EHS.....	24
4	Aanvulling op de effectbeschrijving.....	25
4.1	Doel, aanpak en leeswijzer	25
4.2	Bodem	27
4.3	Water	27
4.4	Natuur	28
4.5	Landschap.....	31
4.6	Cultuurhistorie.....	31
4.7	Archeologie.....	32
4.8	Verkeer en vervoer	33
4.9	Geluid.....	33
4.10	Luchtkwaliteit	35
4.11	Externe veiligheid	36
4.12	Overige aspecten.....	38
Bijlage 1	Overzicht van de bij deze aanvulling behorende zelfstandig leesbare rapporten.....	39

1

Plicht, procedure en aanpak

1.1 DE BASIS: MER ONTWIKKELING EDE-OOST EN SPOORZONE (2008)

Ruimtelijke ontwikkelingen in Ede-Oost

Een nieuwe invulling van het gebied Ede-Oost (sinds december 2009 omgedoopt tot Veluwe Poort) is mogelijk en nodig geworden door een aantal ruimtelijke ontwikkelingen:

- De ENKA-fabriek in Ede-Oost is in 2002 gesloten.
- In 2007 is een overeenkomst gesloten tussen Defensie en de Gemeente Ede waarin de aankoop van het totale kazerneterrein is vastgelegd. Het gebied is op 3 februari 2011 aan de Gemeente Ede overgedragen. Het betreft de Maurits, Beeckman en Stevin kazerne.
- Er zijn plannen voor het revitaliseren van het station Ede-Wageningen en de spoorzone.
- Er was behoefte aan nieuwe woningen en kantoren
- Er was een oplossing nodig voor bestaande en toekomstige verkeersknelpunten.

Masterplan

De ontwikkeling van Ede-Oost en de spoorzone is in 2005 mogelijk gemaakt in het Streekplan Gelderland (vastgesteld op 29 juni) en is door de gemeente Ede uitgewerkt in het Masterplan Ede-Oost / Spoorzone (vastgesteld in april 2005). In dit Masterplan is een integrale ontwikkelingsstrategie opgenomen voor Ede-Oost. In het Masterplan is een herontwikkelings- en intensiveringsopgave voor de stad Ede voorgesteld met een capaciteit van 3.500 tot 4.500 woningen, 90.000 tot 110.000 m2 bedrijfsvloeroppervlak aan kantoren, 15.000 m2 maatschappelijke voorzieningen en circa 13.000 m2 aan zorg en welzijnsclusters. Daarnaast worden circa 40.000 m2 aan overige functies voorgesteld. Om al deze ontwikkelingen mogelijk te maken was naar verwachting een nieuwe ontsluitingsstructuur nodig richting N224 en A12 en het station.

Gefaseerde besluitvorming

De gemeente Ede heeft gekozen voor een gefaseerde besluitvorming over Ede-Oost. In de eerste fase is de nieuwe ontsluitingsstructuur in 2008 vastgelegd in de Structuurvisie Infrastructuur. De gehele ontwikkeling is en wordt vervolgens in de tweede fase stapsgewijs op inrichtingsniveau in bestemmingsplannen vastgelegd, met vier grote stappen:

- Het bestemmingsplan voor de ontwikkeling van het ENKA-terrein (zie paragraaf 1.2).
- Het bestemmingsplan voor de nieuwe ontsluiting, de Parklaan (zie paragraaf 1.3).
- Het bestemmingsplan voor de ontwikkeling van de Kazerneterreinen (zie paragraaf 1.4).
- Het bestemmingsplan voor de ontwikkeling van de Spoorzone, Kop van Parkweg en SOMA-AZO terrein.

M.e.r.-plicht

Door de aard en omvang van de geplande activiteiten binnen Ede-Oost is sprake van een verplichting tot het doorlopen van de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.-plicht). En wel om drie redenen: het

aantal woningen dat wordt voorzien, de beoogde nieuwe ontsluitingsstructuur voor het verkeer en omdat een passende beoordeling in het kader van Natura 2000 nodig is (significante effecten kunnen op voorhand niet worden uitgesloten). Deze m.e.r.-plicht geldt zowel voor de Structuurvisie als voor de Bestemmingsplannen.

Het MER

In 2008 is samen met het ontwerp van de Structuurvisie Infrastructuur het door de gemeenteraad vastgestelde Milieueffectrapport (MER) Ontwikkeling Ede-Oost en Spoorzone gepubliceerd, waarin de resultaten van het onderzoek naar de milieueffecten zijn beschreven. Het Milieueffectrapport heeft vanaf 5 juni 2008 gedurende 6 weken ter inzage gelegen.

Advies Commissie m.e.r.

Over het MER dat ter inzage heeft gelegen is door de Commissie m.e.r. op 20 augustus 2008 een toetsingsadvies uitgebracht. Het eindoordeel van de Commissie m.e.r. is dat het MER de essentiële informatie bevat voor de keuze over de ontsluitingsstructuur en daarmee voor de besluitvorming over de Structuurvisie Infrastructuur Ede-Oost. Voor de toekomstige (bestemmings-)plannen betreffende Ede-Oost is volgens de Commissie in het MER wel een goede basis gelegd, maar is nog nadere informatie en uitwerking nodig. De Commissie adviseert aanvullende informatie te leveren bij het eerste ruimtelijk besluit waarin de betreffende onderdelen van de voorgenomen activiteit concreet worden vastgelegd. De planvorming voor vooral woningbouw was namelijk ten tijde van de Structuurvisie Infrastructuur nog niet zo ver om het voor de milieubeoordeling in het MER benodigde detailniveau te kunnen halen.

Vaststelling ontsluitingsstructuur

In de Structuurvisie Infrastructuur is vervolgens in 2008, mede op basis van het MER en het advies van de Commissie m.e.r., de ontsluitingsstructuur conform alternatief A2 uit het oorspronkelijke MER vastgelegd.

1.2 EERSTE AANVULLING: MER BESTEMMINGSPLAN ENKA (2009)

Bestemmingsplan ENKA: eerste aanvulling

Gekoppeld aan de voorbereiding van het bestemmingsplan voor de ontwikkeling van het ENKA-terrein is in 2009 een aanvulling opgesteld op het MER in combinatie met een passende beoordeling Natura 2000. Deze aanvulling bevat aanvullende, meer gedetailleerde milieu-informatie over vooral de inrichting van de nieuwe ontsluitingsstructuur oftewel de Parklaan, het ENKA-terrein en de mogelijke verdieping van het station Ede-Wageningen. De planvorming voor de ontwikkeling van de Kazerneterreinen was ten tijde van het bestemmingsplan voor het ENKA-terrein nog niet zo ver dat een meer gedetailleerde milieubeoordeling mogelijk was.

Aanvullend advies Commissie m.e.r.

In haar aanvullende toetsingsadvies over het MER Ontwikkeling Ede-Oost en Spoorzone (21 juli 2009) concludeert de Commissie dat de essentiële informatie aanwezig is voor zowel het besluit over het bestemmingsplan ENKA-terrein als de hoofdontsluitingsweg (de Parklaan). In de toelichting op dit oordeel geeft de Commissie hierbij voor de Parklaan als randvoorwaarde mee dat het plan in de toekomst niet dusdanig mag veranderen dat het MER daaraan niet meer ten grondslag kan liggen. Verder merkt de Commissie op dat bij de passende beoordeling Natura 2000 sprake is van een knelpunt omdat het voornemen stikstof toevoegt aan de achtergrondconcentratie, terwijl ook in 2020 de stikstofdeposities op bepaalde Habitats waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden waarschijnlijk te hoog zullen zijn.

Voor de Kazerneterreinen concludeert de Commissie dat er geen nieuwe informatie is gepresenteerd. De milieu-informatie die van de inrichting afhangt, ontbreekt nog. De Commissie adviseert hiernaar nog

onderzoek te doen en deze informatie mee te nemen bij de besluitvorming over het bestemmingsplan voor de kazerneterreinen. Ten aanzien van de passende beoordeling adviseert de Commissie nog verder na te gaan welke (extra) maatregelen mogelijk zijn om de effecten van recreatie tegen te gaan.

Vaststelling bestemmingsplan ENKA

In 2009 is, mede op basis van het aanvullende MER en het aanvullende advies van de Commissie m.e.r., het bestemmingsplan ENKA door de gemeente Ede vastgesteld.

1.3 TWEEDE AANVULLING: MER BESTEMMINGSPLAN PARKLAAN (2012)

Bestemmingsplan Parklaan: tweede aanvulling

Gekoppeld aan de voorbereiding van het bestemmingsplan voor de aanleg van de Parklaan is begin 2012 een tweede aanvulling opgesteld op het MER in combinatie met een natuurtoets inclusief passende beoordeling Natura 2000 (met ook weer een aanvulling hierop specifiek gericht op het oplossen van de stikstofproblematiek). Dit omdat sinds de eerste aanvulling op het MER uit 2009:

- Zich een aantal ontwikkelingen hebben voorgedaan die van invloed zijn op de uitgangspunten (aantal te realiseren woningen) en het ontwerp van de Parklaan.
- Het ontwerp voor de Parklaan in meer detail is uitgewerkt (vaststelling functioneel ontwerp van de Parklaan op 30 juni 2011 door de gemeenteraad van Ede) en gekoppeld hieraan ook de milieugevolgen in meer detail in beeld zijn gebracht in de bestemmingsplanonderzoeken.
- Een meer specifieke passende beoordeling Natura 2000 en toetsing aan het beschermingsregime voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is uitgevoerd met nieuwe berekeningen van de verstoring door geluid en de stikstofdepositie en vanwege dit laatste ook passende maatregelen zijn uitgewerkt.

Aanvullend advies Commissie m.e.r.

In haar tweede aanvullende toetsingsadvies over het MER Ontwikkeling Ede-Oost en Spoorzone (5 juni 2012) concludeert de Commissie dat de essentiële informatie aanwezig is om het milieubelang volwaardig te betrekken bij de besluitvorming over het bestemmingsplan Parklaan. In de toelichting op dit oordeel geeft de Commissie hierbij nog wel enkele adviezen gericht op toelichting en onderbouwing van keuzes en borging van maatregelen.

Vaststelling bestemmingsplan Parklaan

Op donderdag 27 september 2012 is het Bestemmingsplan Parklaan vastgesteld door de gemeente Ede, mede op basis van de tweede aanvulling op het MER en het tweede aanvullende toetsingsadvies van de Commissie m.e.r.

1.4 DERDE AANVULLING: MER BESTEMMINGSPLAN KAZERNETERREINEN (2012)

1.4.1 WAAROM EEN DERDE AANVULLING?

In 2012 is het Ontwerpbestemmingsplan Kazerneterreinen gepubliceerd en ter inzage gelegd. Omdat in het MER, inclusief de twee aanvullingen hierop en eerdere passende beoordelingen, voldoende gedetailleerde milieu-informatie over de inrichting en effecten van de Kazerneterreinen mist heeft de gemeente besloten een derde aanvulling op te stellen. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar de passende beoordeling, omdat dit één van de redenen is waarom sprake is van een m.e.r.-plicht voor het bestemmingsplan. Significante negatieve effecten op Natura 2000 zijn als gevolg van de grotere recreatieve druk en intensievere betreding van het gebied vanuit de nieuwe woongebieden op voorhand niet uit te sluiten. In haar aanvullende toetsingsadvies uit 2009 adviseerde de Commissie na te gaan welke (extra) maatregelen nog verder mogelijk zijn om de effecten van recreatie tegen te gaan. Daarnaast adviseerde de Commissie nog nader onderzoek te doen naar:

- Woon- en leefklimaat op de kazerneterreinen vooral rondom de drukke wegen.
- De uiteindelijke inpassing van de cultuurhistorische waarden.
- De invloed van een gasleiding op de verkaveling in het gebied en op de herbruikbaarheid van de kazernegebouwen die binnen de invloedssfeer ervan liggen.
- De uiteindelijke effecten op de natuurwaarden op de kazerneterreinen.

1.4.2 AANPAK EN LEESWIJZER

De in het MER voor het bestemmingsplan Kazerneterreinen benodigde informatie om te kunnen voldoen aan de m.e.r.-plicht is beschikbaar via een aantal sporen:

- Het oorspronkelijke MER uit 2008 dat is gebruikt voor de vaststelling van de Structuurvisie Infrastructuur. Hiermee wordt inzicht gegeven in het totaal aan effecten van de ontwikkeling van de Veluwe Poort (voorheen Ede-Oost). Ook wordt hiermee inzicht gegeven in de totstandkoming van de in het Masterplan en de Structuurvisie vastgelegde ruimtelijke strategie en structuur en de alternatieven die hierbij zijn onderzocht. In het Ontwikkelingsplan Kazerneterreinen (30 juni 2011) en het bestemmingsplan wordt voor de inrichting van de kazerneterreinen hierop aangesloten en zijn geen reële te onderzoeken alternatieven meer in beeld.
- Het op 30 juni 2011 door de gemeenteraad vastgestelde Ontwikkelingsplan Kazerneterreinen.
- De passende beoordeling ten behoeve van het bestemmingsplan. De passende beoordeling vormt naast een bijlage bij het bestemmingsplan ook juridisch een verplichte bijlage bij het MER.
- De toelichting op het ontwerp bestemmingsplan en de milieuonderzoeken die hiervoor zijn uitgevoerd.

Omdat er al veel informatie bekend is, is deze derde aanvulling op het MER opgezet als een oplegnotitie als verbindende schakel en kapstok waarmee de beschikbare informatie kijkend door een m.e.r.-bril wordt ontsloten. Deze oplegnotitie vormt samen met het al bestaande MER, het Ontwikkelingsplan Kazerneterreinen, de passende beoordeling en de bestemmingsplanonderzoeken, het MER voor het bestemmingsplan Kazerneterreinen. Deze oplegnotitie bestaat, naast deze inleiding, uit de volgende drie hoofdstukken:

- Hoofdstuk 2: Inrichting kazerneterreinen. Korte toelichting op de inrichting van de kazerneterreinen op basis van het Ontwikkelingsplan en het ontwerp bestemmingsplan waarbij wordt toegelicht welke stappen zijn gezet na het Masterplan, het oorspronkelijke MER en de Structuurvisie Infrastructuur.

- Hoofdstuk 3: Conclusies passende beoordeling. De passende beoordeling vormt een verdere uitwerking van de passende beoordeling die is gekoppeld aan de eerste aanvulling op het MER uit 2009, maar dan nu specifiek voor de kazerneterreinen waarbij toetsing plaats vindt met betrekking tot recreatie met maatregelen conform het advies van de Commissie m.e.r.
- Hoofdstuk 4: Overige effecten kazerneterreinen. Aanvulling van de effectbeschrijving uit het oorspronkelijke MER op basis van en onder verwijzing naar de toelichting op het ontwerp bestemmingsplan met bijbehorende bestemmingsplanonderzoeken. Hierbij komen de overige punten van de Commissie m.e.r. aan bod.

Daarmee is de voor de besluitvorming over het bestemmingsplan Kazerneterreinen benodigde milieu-informatie beschikbaar. Benadrukt wordt dat bij deze besluitvorming nu de inrichting van de kazerneterreinen centraal staat. De verkeer aantrekkende werking en de daarvan afgeleide effecten (zoals geluid, lucht, veiligheid, stikstofdepositie) zijn onderdeel van de besluitvorming over het bestemmingsplan Parklaan en de hiervoor opgestelde tweede aanvulling op het MER. Daarmee is ook een groot deel van de beschreven effecten in het oorspronkelijke MER uit 2008 niet relevant voor de besluitvorming over de inrichting van de kazerneterreinen (alleen een deel van de effecten van het zogenoemde inrichtingsalternatief, niet de effecten van de aansluitalternatieven).

1.5 DE PROCEDURE

Het voorkomen van aantasting van het milieu is van groot maatschappelijk belang. Het is daarom zaak om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming te betrekken. Om hier in de praktijk vorm aan te geven is het instrument m.e.r. ontwikkeld. M.e.r. dient in dit geval ter onderbouwing van de besluitvorming over het bestemmingsplan voor de kazerneterreinen. M.e.r. is een procedure die bestaat uit een aantal verschillende stappen. Gekoppeld aan de voorbereiding van het bestemmingsplan zijn in dit geval zowel de zogenoemde besluit-m.e.r. als uitgebreide m.e.r.-procedure worden doorlopen (de beperkte procedure geldt alleen voor milieuvergunningen zonder passende beoordeling). In navolgend tekstkader is toegelicht waarom twee procedures moeten worden doorlopen. De doorlopen stappen worden navolgend kort toegelicht.

1.5.1 BEVOEGD GEZAG & INITIATIEFNEMER

Voor deze m.e.r.-procedure is de gemeente Ede zowel het Bevoegd Gezag als de initiatiefnemer. Praktisch gezien betekent dit dat het College van Burgemeester en Wethouders verantwoordelijk is voor de voorbereiding van het bestemmingsplan en het gekoppeld hieraan op juiste wijze doorlopen van de m.e.r.-procedure en de gemeenteraad het bestemmingsplan vaststelt. Bij de vaststelling maakt de gemeenteraad gebruik van het milieueffectrapport (MER) inclusief deze derde aanvulling en de reacties en adviezen die zijn gegeven naar aanleiding van de ter inzage legging van het ontwerp bestemmingsplan met MER.

1.5.2 CONSULTATIE OVER DE REIKWIJDTE EN HET DETAILNIVEAU

De eerste fase van de m.e.r.-procedure stond in het teken van het afbakenen en vaststellen van de beoogde aanpak van het op te stellen milieueffectrapport (MER) en de communicatie hierover met de betrokken bestuursorganen en andere belanghebbenden. De gemeente heeft daartoe de gecombineerde 'Startnotitie / Reikwijdtenotitie Ede-Oost Spoorzone' laten opstellen (ARCADIS, 2 maart 2006). Op 22 maart 2006 is door de gemeente Ede een openbare kennisgeving gepubliceerd waarin is aangegeven welke procedure de gemeente wenst te volgen. De notitie heeft vervolgens gedurende zes weken ter inzage gelegen en op basis van de inspraakreacties en adviezen van Commissie m.e.r. en overige wettelijk adviseurs zijn de richtlijnen voor het MER vastgesteld.

Nieuwe M.e.r.-wetgeving sinds 1 juli 2010 en 1 april 2011

Op 1 juli 2010 is de m.e.r.-wetgeving gemoderniseerd. Doel van de modernisering is dat meer maatwerk mogelijk is door minder en eenvoudigere regels met meer samenhang, maar met behoud van de milieudoelstelling. Bovendien is op 1 april 2011 het landelijke Besluit m.e.r., waarin de m.e.r.-plicht voor een belangrijk deel is geregeld, ingrijpend gewijzigd. De m.e.r.-procedure voor de ontwikkeling van Ede-Oost en de spoorzone is gestart volgens de 'oude' spelregels. Voor wat betreft de vastlegging van de ontwikkeling van de kazerneterreinen in het bestemmingsplan is daarbij sprake van een dubbele procedurele plicht:

- Omdat de bouw van woningen als activiteit uit het 'oude' onderdeel C van de bijlage van het Besluit m.e.r. deels wordt vastgelegd als niet nader uit te werken eindbestemming moet volgens de 'oude' spelregels de zogenoemde besluit-m.e.r. procedure worden doorlopen. Omdat de richtlijnen voor het MER zijn vastgesteld door de Raad voor 1 juli 2010 valt dit project onder de overgangsregeling die is opgenomen in de Wet milieubeheer en moet de m.e.r.-procedure ook worden afgerond volgens de 'oude' spelregels.
- Omdat significante effecten op Natura 2000 op voorhand niet kunnen worden uitgesloten is sprake van een verplichte passende beoordeling Natura 2000 en moet volgens de 'oude' spelregels de zogenoemde plan-m.e.r. procedure worden doorlopen. Omdat het ontwerp bestemmingsplan Kazerneterreinen met het planMER niet voor 1 juli 2010 ter inzage heeft gelegen valt dit project niet onder de overgangsregeling die is opgenomen in de Wet milieubeheer en moet de m.e.r.-procedure worden doorlopen volgens de 'nieuwe' spelregels, te weten de zogenoemde uitgebreide m.e.r.-procedure. Met de al doorlopen stappen volgens de oude besluit-m.e.r. en plan-m.e.r. procedure wordt hieraan echter (ruimschoots) voldaan.

De stappen van de besluit-m.e.r. procedure en de uitgebreide m.e.r.-procedure zijn doorlopen tot aan de vaststelling van het MER ontwikkeling Ede-Oost en spoorzone door de Raad in 2008. De stappen die nog zijn doorlopen voor het bestemmingsplan Kazerneterreinen zijn voor beide procedures gelijk: ter inzage legging en indiening van zienswijzen, advies van de Commissie m.e.r. en vaststelling van het bestemmingsplan.

1.5.3 REACTIE NAAR AANLEIDING VAN DEZE AANVULLING

Conform de voorgenomen aanpak zijn in de periode 2006 – 2008 de milieuonderzoeken uitgevoerd en het oorspronkelijke MER opgesteld. Daarbij is waar mogelijk en zinvol rekening gehouden met de ingebrachte zienswijzen, reacties en adviezen. Parallel aan het opstellen van het MER is het ontwerp van de Structuurvisie Infrastructuur opgesteld. Het ontwerp van de Structuurvisie heeft samen met het MER ter inzage gelegen van 5 juni 2008 tot 8 juli 2008. Mede op basis van de resultaten van het MER met inachtneming van zienswijzen en adviezen is de definitieve structuurvisie in 2008 vastgesteld.

Gekoppeld aan het opstellen van het ontwerp van het bestemmingsplan Kazerneterreinen Ede is deze derde aanvulling op het MER opgesteld. Het MER met deze aanvulling heeft samen met het ontwerp van het bestemmingsplan 6 weken ter inzage gelegen. In deze periode was het voor iedereen mogelijk om zienswijzen in te dienen op het MER met aanvulling.

Daarnaast is het MER getoetst door de Commissie voor de m.e.r. Deze onafhankelijke commissie toetst of de essentiële informatie in het MER aanwezig is om het milieu volwaardig mee te nemen in de besluitvorming over het bestemmingsplan. Mede op basis van de resultaten van het MER met inachtneming van zienswijzen en adviezen wordt het definitieve bestemmingsplan vastgesteld, bekend gemaakt en ter inzage gelegd. Tegen het bestemmingsplan kan beroep worden aangetekend bij de afdeling

bestuursrechtspraak van de Raad van State. Na vaststelling van het bestemmingsplan en eventuele beslissing op beroep kan worden begonnen met de ontwikkeling van de kazerneterreinen. Vanuit de m.e.r.-procedure is het verplicht om de daadwerkelijk optredende milieueffecten van de realisatie van deze ontwikkeling conform het bestemmingsplan te monitoren en te evalueren.

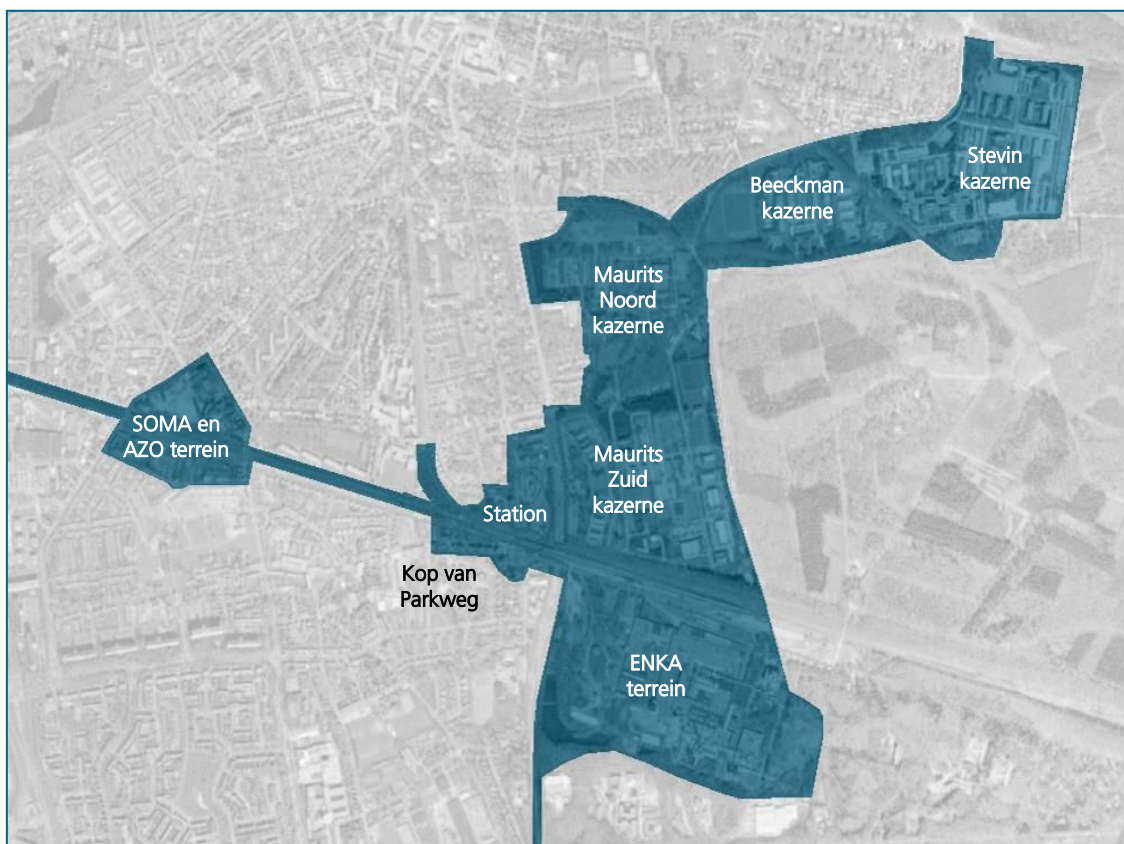
2

Inrichting kazerneterreinen

2.1 HET MASTERPLAN (2005)

Aanleiding en doel

In 2007 is een overeenkomst gesloten tussen Defensie en de Gemeente Ede waarin de aankoop van het totale kazerneterrein door de gemeente Ede is vastgelegd. Het betreft van zuid naar noord de Maurits-Zuid, Maurits-Noord, Beeckman en Stevin kazerne (zie figuur 1). De ontwikkeling van heel Ede-Oost en de spoorzone, waaronder de kazerneterreinen, is in 2005 mogelijk gemaakt in het Streekplan Gelderland (vastgesteld op 29 juni). Een integrale strategie is door de gemeente Ede uitgewerkt in het Masterplan Ede-Oost / Spoorzone (vastgesteld in april 2005). Deze paragraaf geeft hiervan een korte samenvatting; in hoofdstuk 2 van het oorspronkelijke MER zijn de locatiekeuze, de kwantitatieve en kwalitatieve opgave en de inrichting uitvoeriger beschreven.

Figuur 1: Plangebied Ede-Oost (Veluwe Poort) met de Maurits Zuid en Noord, Beeckman en Stevin kazerne

De kwantitatieve opgave

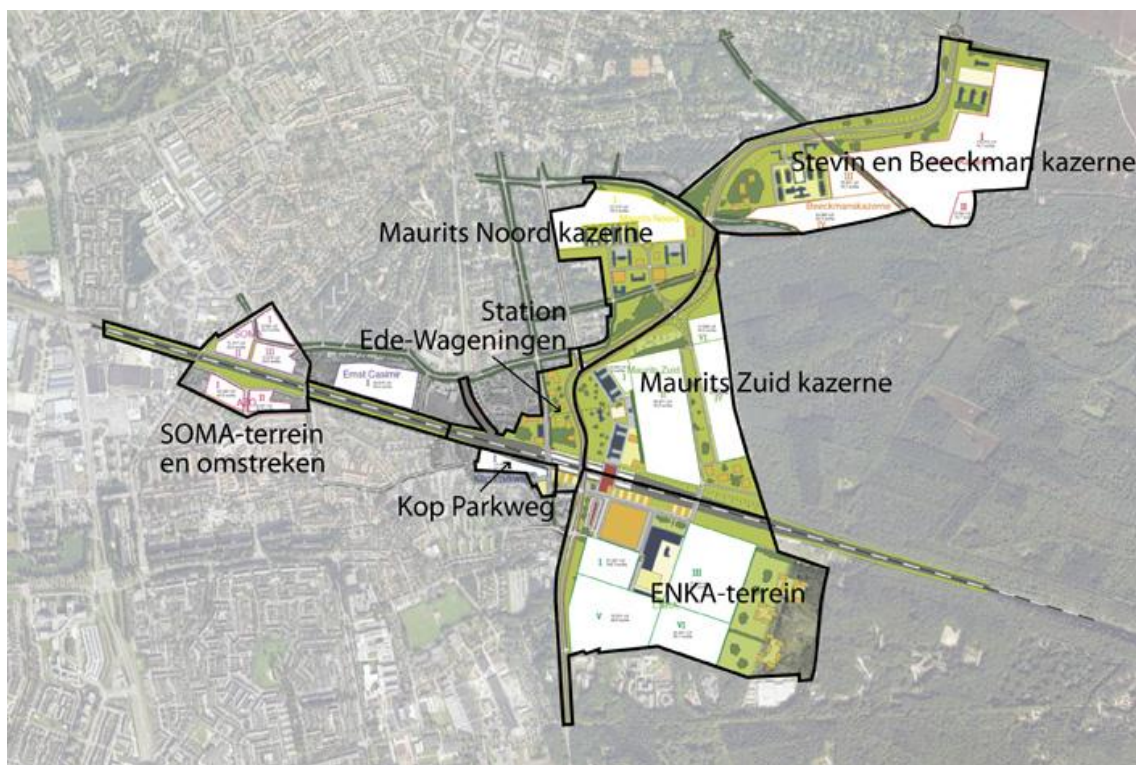
In het Masterplan is een herontwikkelings- en intensiveringsopgave voor de stad Ede voorgesteld met een capaciteit van 3.500 tot 4.500 woningen, 90.000 tot 110.000 m² bedrijfsvloeroppervlak aan kantoren, 15.000 m² maatschappelijke voorzieningen en circa 13.000 m² aan zorg en welzijnsclusters. Daarnaast worden circa 40.000 m² aan overige functies voorgesteld. Om al deze ontwikkelingen mogelijk te maken was naar verwachting een nieuwe ontsluitingsstructuur nodig richting N224 en A12.

De kwalitatieve opgave

Er is behoefte aan een grotere diversiteit aan woon- en werkmilieus waarbij mobiliteit, leefbaarheid, natuur- en landschapswaarden, cultuurhistorie en recreatie een belangrijke rol spelen. In het voortraject van het Masterplan is stilgestaan bij de strategische betekenis van de herstructureringslocatie. Daarbij zijn op basis van het type stad of stadsbeeld dat er gewenst is en voor welke doelgroepen/markten er gebouwd zou kunnen worden verschillende ruimtelijke modellen ontwikkeld. Over deze ruimtelijke modellen zijn debatten gevoerd in de gemeenteraad en vervolgens met de Edese bevolking met als resultaat de uitgangspunten en randvoorwaarden voor het Masterplan, welke op 15 april 2004 door de gemeenteraad zijn vastgesteld in de Kadernota Masterplan Ede-Oost.

De inrichting

Conform de vastgestelde uitgangspunten en randvoorwaarden zijn de kwalitatieve en kwantitatieve opgaven vervolgens in het Masterplan vertaald naar de inrichting van het plangebied voor Ede-Oost en de spoorzone zoals weergegeven in figuur 2. De 3.500 tot 4.500 nieuwe woningen zijn voorzien in de witte vlekken. Daarnaast bieden onder andere diverse bestaande gebouwen op de kazerneterreinen kansen voor bijzondere woonconcepten, commerciële functies, scholen en zorg-/welzijnsclusters.

Figuur 2: Inrichting Ede-Oost en spoorzone conform het Masterplan

De onderzochte inrichting in het oorspronkelijke MER

In combinatie met zes ontsluitingsalternatieven ten behoeve van de besluitvorming over de Structuurvisie Infrastructuur (vastgesteld in 2008) is in het oorspronkelijke MER een inrichtingsalternatief onderzocht. Dit inrichtingsalternatief gaat uit van de inrichting conform het Masterplan (figuur 2) met het maximale programma en volledige ruimtelijke invulling van het plangebied met 4.500 woningen (40% grondgebonden en 60% meergezinswoningen) en 110.000 m² bedrijfsvloeroppervlak aan commerciële functies. Hiermee zijn de effecten beschreven van een alternatief dat voldoet aan het beoogde programma en met de grootste milieudruk (worst case vanuit milieu). Vervolgens is op basis hiervan gezien welke randvoorwaarden de milieueffecten opleggen aan de verdere uitwerking van de inrichting.

Een verdere uitwerking van de inrichting (invulling van de 'witte vlekken') was in dat stadium van de planvorming nog niet mogelijk. In de Startnotitie / Reikwijdtenotitie Ede-Oost Spoorzone (2006), waarin de aanpak voor het MER is uitgewerkt, zijn nog te onderzoeken varianten voorgesteld die uitgaan van realisatie van een deel van de maximale opgave en van een andere verhouding tussen grondgebonden en meergezinswoningen. Bij nadere analyse in het MER is gebleken dat een hoger percentage grondgebonden woningen niet mogelijk was vanwege het uitgeefbare grondoppervlak en dat een lagere opgave binnen de vastgestelde uitgangspunten en randvoorwaarden, rekening houdend met het bestaande ruimtelijke raamwerk, niet leidt tot een wezenlijke andere inrichting van het plangebied.

De belangrijkste randvoorwaarden voor de verdere uitwerking van het inrichtingsalternatief die volgen uit het MER hebben betrekking op natuur. Typen effecten en risico's die naar voren komen zijn:

- Natuurbeschermingswet: verstoring door een toename van de betreding / recreatie van leefgebieden van soorten die behoren tot Natura 2000 en/of EHS.
- Flora- en faunawet: ruimtebeslag, verstoring en versnippering van leefgebieden van beschermde soorten.

In paragraaf 4.2.2 van het oorspronkelijke MER worden de mogelijke maatregelen beschreven:

- mogelijke mitigerende maatregelen voor in het ontwerp en voor tijdens de uitvoering om negatieve milieueffecten te voorkomen of te verzachten
- compenserende maatregelen om aangetaste natuurwaarden elders terug te brengen.

Deze maatregelen kunnen noodzakelijk zijn om in aanmerking te komen voor de verlening van een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet en een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet.

De onderzochte inrichting in de eerste aanvulling op het MER (het bestemmingsplan ENKA, 2009)

In de eerste aanvulling op het MER uit 2009 zijn de inrichting van de nieuwe ontsluitingsstructuur oftewel de Parklaan, het ENKA-terrein en de mogelijke verdieping van het station Ede-Wageningen verder uitgewerkt en op milieueffecten onderzocht. De ontwikkeling van de Kazerneterreinen was ten tijde van het bestemmingsplan voor het ENKA-terrein nog niet zo ver dat een meer gedetailleerde inrichting kon worden uitgewerkt en beoordeeld. Er is alleen een korte vooruitblik op het voorziene proces gegeven.

2.2 BESTEMMINGSPLAN TIJDELIJK BEHEER KAZERNETERREINEN EDE (2010)

Doel

De kazerneterreinen zijn op 3 februari 2011 aan de Gemeente Ede overgedragen (circa 106 hectare). Daaraan voorafgaand is in 2010 het Bestemmingsplan Tijdelijk Beheer Kazerneterreinen Ede vastgesteld. Sinds de overdracht wordt op basis van dit bestemmingsplan een groot deel van de kazerneterreinen als ook de gebouwen tijdelijk beheerd. Op de rest van de kazerneterreinen blijft het bestemmingsplan Natuurgebied Veluwe uit 2002 van toepassing. In het kader van het tijdelijke beheer is of wordt een aantal gebouwen gesloopt; een groot aantal andere gebouwen blijft gehandhaafd en wordt verhuurd. Het is de bedoeling dat de fase van het tijdelijk beheer gefaseerd overgaat in de beoogde herontwikkeling van het gebied. Ede wil het uitbreiden en transformeren van het stedelijk gebied niet realiseren met een allesomvattende planvorming vooraf, maar meer stapsgewijs door een invulling van de ideeën, wensen en investeringen die de toekomstige gebruikers willen doen en uitvoeren. De periode van tijdelijk beheer schept hiervoor de benodigde tijd.

Oorspronkelijke bebouwing

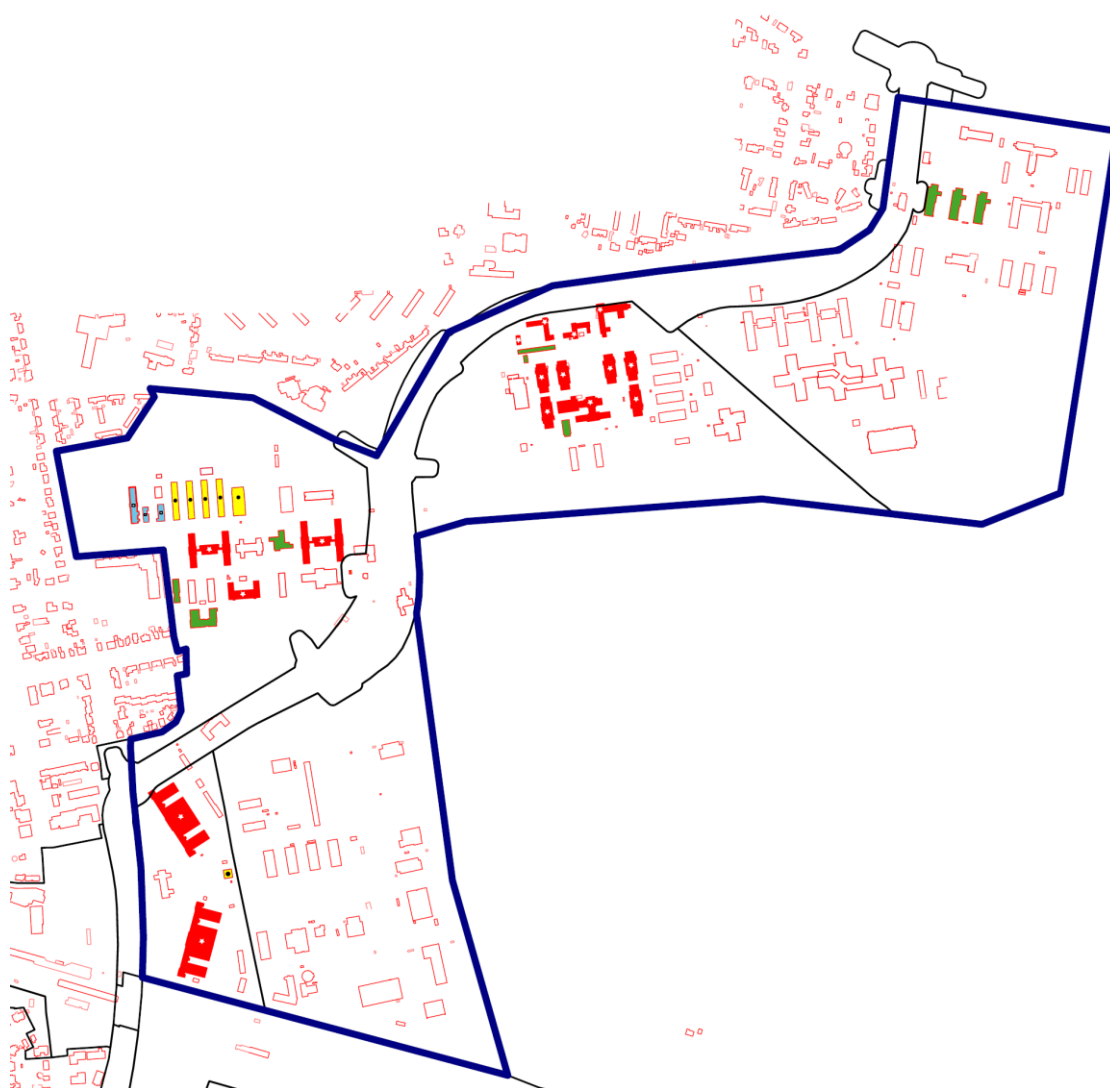
In het gebied stonden voorafgaand aan het tijdelijk beheer 246 gebouwen waarvan 18 gebouwen een wettelijke monumentale status hebben, namelijk 15 rijksmonumenten en 3 gemeentelijke monumenten. Daarnaast blijft een groot aantal karakteristieke gebouwen gehandhaafd. In totaal zijn 23 gebouwen aangewezen als te handhaven. De gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen bedroeg circa 160.000 m² bvo (bruto vloeroppervlak). De oppervlakte van de te handhaven monumentale en karakteristieke gebouwen bedraagt circa 50.000 m² bvo. Figuur 3 geeft het tijdelijk te beheren gebied weer en een indruk van de oorspronkelijke hoeveelheid gebouwen in het gebied.

Selectie van te behouden gebouwen

Om het gebied beheerbaar te maken is besloten om het aantal gebouwen op het terrein te beperken. Bij de keuze welke gebouwen voor tijdelijk beheer in aanmerking komen speelden de cultuurhistorische waarden en geschiktheid voor herbestemming een belangrijke rol. Gestreefd is naar het creëren van gebouwenclusters, met daarin alleen die gebouwen die gehandhaafd kunnen worden in de herontwikkelingsopgave en de gebouwen die functioneel geschikt zijn voor de verhuur. In totaliteit omvat dit een metrage van ca. 90.000 m² bvo. In het bestemmingsplan zijn alleen de clusters en gebouwen bestemd die in aanmerking komen voor het tijdelijk beheer. De gebouwen die niet bestemd zijn, komen in principe in aanmerking voor sloop. Naast te handhaven objecten met cultuurhistorische waarde blijven ook waardevolle groenstructuren en (een groot deel van) de bestaande verharding in de periode van het tijdelijk beheer behouden.

Planopzet

De te handhaven gebouwen hebben de bestemming 'Gemengd' en hierin zijn een groot aantal functies mogelijk. Naast verschillende woonvormen zal er ruimte zijn voor kantoren, dienstverlening en kleinschalige bedrijvigheid. Aan huis verbonden beroepen en ateliers/galleries behoren ook tot de mogelijkheden, evenals maatschappelijke functies en recreatieve en sportvoorzieningen. Deze functies kunnen naast elkaar functioneren. Het terrein om de gebouwen heen heeft de bestemming 'Verkeer-Verblijfsgebied'. Het structurele groen in het gebied heeft de bestemming 'Groen'. Ten behoeve van de hoge archeologische verwachtingswaarde van het gebied en de aanwezigheid van een hogedrukgasleiding zijn dubbelbestemmingen opgenomen.

Figuur 3: Het tijdelijk te beheren gebied met de oorspronkelijke gebouwen met in kleur de te handhaven monumentale en karakteristieke gebouwen

2.3 ONTWIKKELINGSPLAN KAZERNETERREINEN VELUWSE POORT (2011)

Doel en ambitie

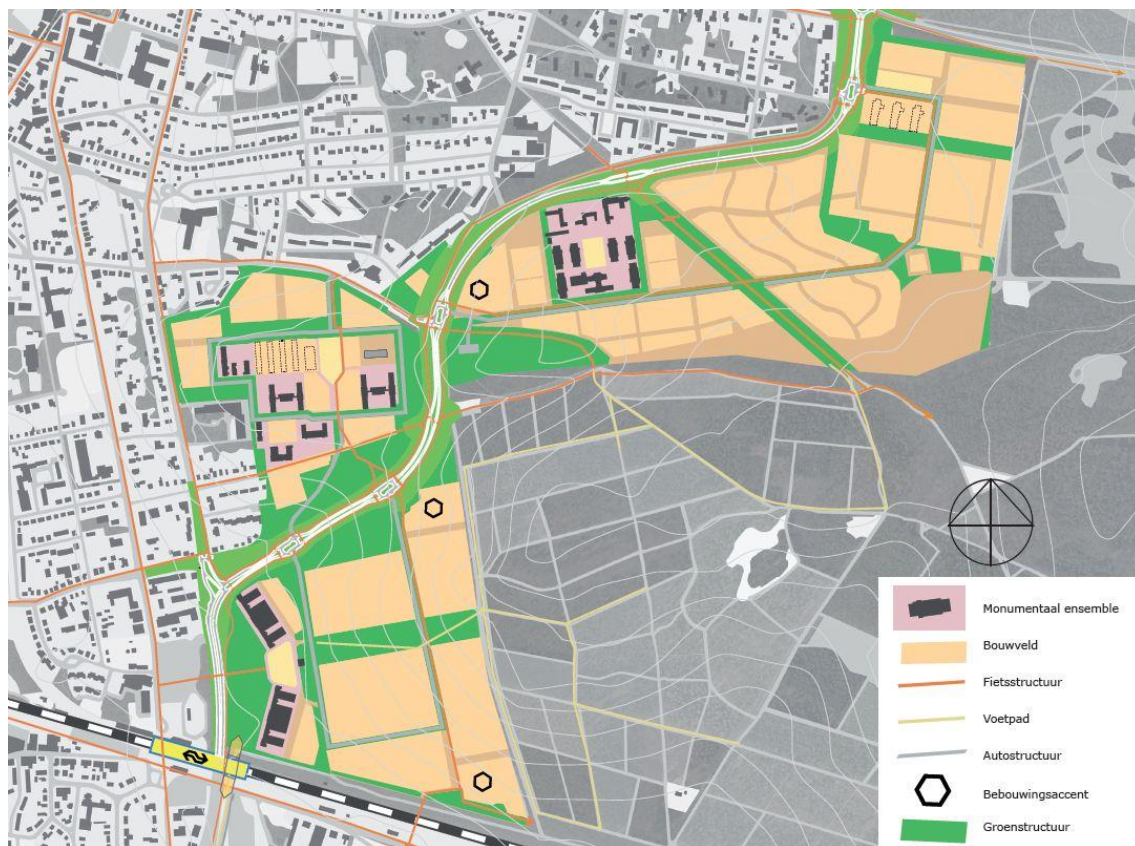
Op 30 juni 2011 heeft de gemeenteraad het Ontwikkelingsplan Kazerneterreinen vastgesteld. Het concept Ontwikkelingsplan Kazerneterreinen heeft gedurende vier weken ter inzage gelegen, met gedurende deze periode één informatieavond. Het Ontwikkelingsplan is het kaderstellend plan voor de verdere ontwikkeling van de kazerneterreinen, onder andere voor wat betreft de hoofdstructuur, de kwaliteit van de bebouwing en openbare ruimte en de aantallen woningen en voorzieningen. De mate van uitwerking van dit plan komt voort uit de visie van Ede dat er sprake moet zijn van voldoende flexibiliteit om te kunnen reageren op toekomstige ontwikkelingen, maar tegelijkertijd ook zodanige ambities en een hoofdstructuur vastlegt dat er een samenhangende, geslaagde nieuwe uitbreidingswijk van Ede zal ontstaan. De ambitie is om de kazerneterreinen te transformeren naar een natuurlijke, logische uitbreiding van de stad Ede met een goed leef- en werkklimaat voor de bewoners en de gebruikers. De aansluiting moet goed zijn op drie niveaus: de bestaande stad, de hoofdinfrastructuur en de heide, bossen en zandverstuivingen op de Veluwe.

De ontwikkeling dient tevens een financiële bijdrage te leveren aan de realisatie van enkele bovenwijkse voorzieningen zoals de Parklaan en het station Ede-Wageningen. In het gebied worden diverse (rijks)monumenten herontwikkeld voor wonen en werken. Deze monumentale gebouwen geven het gebied als vanzelf een bijzondere uitstraling. Rust en natuur leveren daarnaast een gezonde leefomgeving voor een rijke mix aan bevolkingsgroepen en generaties. De nabijheid van de stad en de Veluwe, de hoogteverschillen, een parkachtige omgeving, monumentale bomenlanen en het bosgebied 'de Sysself' bieden alle kwaliteiten voor de ontwikkeling van de leef- en werkomgeving.

Opzet van het plan

Het Ontwikkelingsplan vormt een zelfstandig leesbare bijlage bij deze aanvulling op het MER. In het Ontwikkelingsplan is in hoofdstuk 2 eerst de stedenbouwkundige hoofdstructuur ontwikkeld (zie figuur 4) op basis van vier leidende dragers, relevante ontwikkelingen en de opgave en is vervolgens de gewenste ruimtelijke kwaliteit van de bebouwing en de openbare ruimte uitgewerkt (zie figuur 5). Op basis van deze hoofdstructuur met gewenste ruimtelijke kwaliteit is/zijn vervolgens:

- de stedenbouwkundige hoofdstructuur per enclave verder uitgewerkt (hoofdstuk 3);
- een ontwikkelingsstrategie opgesteld (hoofdstuk 4);
- de kaders en randvoorwaarden opgenomen voor het sturen van de planontwikkeling en het realiseren van de ambities vanuit de aspecten cultuurhistorie, archeologie, groen & landschap, bereikbaarheid, wonen, maatschappelijke voorzieningen, economie, cultuur & kunst, ecologie & natuur, recreatie, spelen, duurzaam bouwen, water, geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid & bodem, beheer & afval en financiën (hoofdstuk 5).

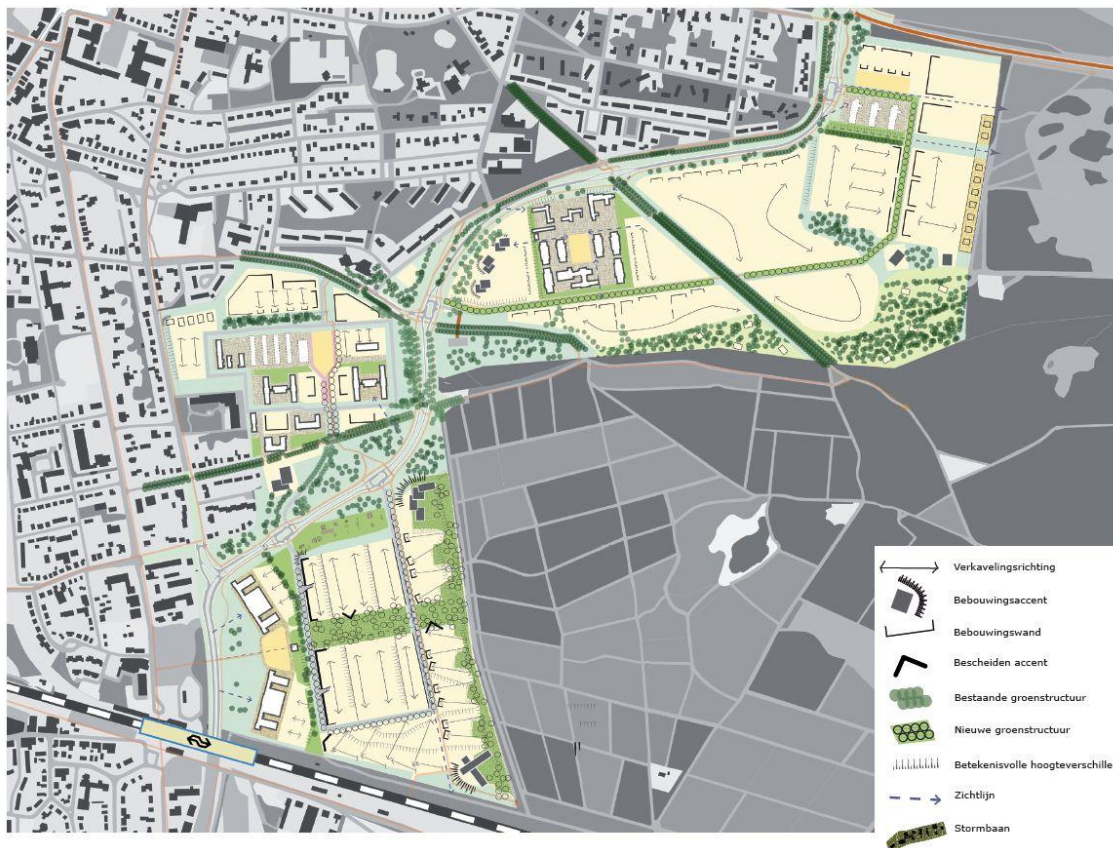

Figuur 4: Hoofdstructuur uit het Ontwikkelingsplan

De vier leidende dragers

Vier dragers waren leidend bij het bepalen van de hoofdstructuur:

- Cultuurhistorie als identiteitsdrager.
- Landschapsstructuur en groen als onderlegger.
- Bereikbaarheid en beleving.
- Voorzieningenprogramma.

Figuur 5: Basiskaart beeldkwaliteit uit het Ontwikkelingsplan

De indeling van de hoofdstructuur in vier enclaves volgt uit cultuurhistorie als identiteitsdrager: de vier kazernes bezitten elk een eigen identiteit door een uniek ensemble van gebouwen met een eigen karakteristiek en tijdperiode en vormen daarmee elk een eigen inspiratiebron voor herontwikkeling. Aan elke enclave is een thema toegekend:

- Maurits Zuid: Netwerk aan de Veluwe.
- Maurits Noord: Cultuur en kunst.
- Elias Beekman: Gezondheid en zorg.
- Simon Stevin: Wonen in de Veluwezoom.

Relevante ontwikkelingen

Naast de dragers hebben meer algemene en soms ook (boven)regionale ontwikkelingen en initiatieven betekenis voor de gemaakte keuzes in het Ontwikkelingsplan. Het gaat hier vooral om de ontwikkeling van Food Valley, de aanwijzing van Ede als New Town en de activiteiten die de gemeente Ede ontplooit in het kader van citymarketing, namelijk 'Ede: Groen, Gezond en Actief'.

De opgave

In het Ontwikkelingsplan is de oorspronkelijke ambitie van realisatie van 2.150 woningen uit het Masterplan bijgesteld naar in totaal 1.850 woningen, waarvan circa 1.750 door nieuwbouw (circa 1.250 grondgebonden en circa 500 appartementen) en circa 100 woningen door herbestemming van monumentale bebouwing. Naast de nieuwe woningen houdt het Ontwikkelingsplan rekening met de uitgifte van 19.000 m² terrein voor culturele en maatschappelijke voorzieningen voor circa 11.000 m² bvo aan bebouwde voorzieningen. Naast deze uitgifte blijven op de kazerneterreinen minimaal 23 monumentale en karakteristieke gebouwen behouden. Het gezamenlijke oppervlak van deze gebouwen is ongeveer 50.000 m². Hiervan is ongeveer 32.000 m² bestemd voor maatschappelijke en (semi)commerciële voorzieningen en bedrijfsmatige activiteiten. De overige vierkante meters zijn bestemd voor de circa 100 woningen in de her te bestemmen gebouwen.

De ontwikkelingsstrategie

Voor wat betreft de ontwikkelingsstrategie is van belang dat er per fase een gevarieerd aanbod aan woonmilieus en prijsklassen wordt geboden. In het Ontwikkelingsplan is daarom geen harde fasering vastgelegd. De fasering zal afhangen van de marktvraag, de impact op de omgeving, de faseringskosten en de opbrengsten. Dit verkleint de afzetrisico's. De ontwikkeling van de kazerneterreinen zal zich naar verwachting organisch, als een mozaïek, uitspreiden. In hoofdstuk 4 van het Ontwikkelingsplan zijn per enclave aandachtspunten opgenomen voor wat betreft de fasering.

2.4 BESTEMMINGSPLAN KAZERNETERREINEN (2013)

Doel: planologische vertaling van het Ontwikkelingsplan

In het bestemmingsplan Kazerneterreinen vindt de planologische vertaling van het Ontwikkelingsplan plaats zoals beschreven in de vorige paragraaf. Omdat het Ontwikkelingsplan ter inzage heeft gelegen, is direct gestart met het ontwerp van het bestemmingsplan en is geen voorontwerp opgesteld. Het ontwerp van het bestemmingsplan heeft samen met deze aanvulling op het MER ter inzage gelegen en bestaat uit een toelichting, planregels en de bijbehorende verbeelding. De planregels beschrijven wat toegestaan is in het gebied. Op de verbeelding is af te lezen welke functie waar geografisch gesitueerd is. De planregels en verbeelding zijn juridisch bindend, de toelichting is dat niet en is vooral verklarend voor de gemaakte keuzes in het plan.

Planopzet: één bestemmingsplan voor de totale herontwikkeling met nieuwbouw en behoud objecten

Voor de totale herontwikkeling van de kazerneterreinen is één afzonderlijk bestemmingsplan opgesteld met nieuwe bestemmingen. Op deze manier vindt een integrale benadering plaats van de herontwikkeling van het gebied in relatie tot het naast gelegen Natura 2000 gebied en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Dit bestemmingsplan vervangt daarmee het bestemmingsplan 'Tijdelijk beheer Kazerneterreinen' (2010) en delen van het bestemmingsplan 'Natuurgebied Veluwe' (2002).

Een groot gedeelte van de kazerneterreinen wordt geschikt gemaakt voor woningbouw in combinatie met beheer en behoud van het structurele groen en natuur. Het gebied wordt gefaseerd ontwikkeld. De doelstelling voor woningbouw is om per fase een gevarieerd aanbod van woonmilieus en prijsklassen aan te bieden. In het bestemmingsplan hebben de eerste deelplannen die worden ontwikkeld op basis van de (verwachte) gronduitgifte een directe bouwtitel gekregen. De andere deelgebieden krijgen een uit te werken bestemming.

In totaal worden 23 bestaande objecten die als identiteitsdragers fungeren voor de verschillende enclaves in het bestemmingsplan ingepast. Bij de herbestemming van deze objecten is ermee rekening gehouden dat de nieuwe functie past binnen de monumentale waarden en dat het programma recht doet aan de

mogelijkheden van het monument. In het bestemmingsplan 'Tijdelijk beheer Kazerneterreinen' zijn in de te handhaven gebouwen diverse functies mogelijk gemaakt, zoals verschillende woonvormen, kantoren, dienstverlening en kleinschalige bedrijvigheid. Een aantal van deze functies blijft ook in het nieuwe bestemmingsplan mogelijk. Voor sommige gebouwen met omgeving wordt een wijzigingsbevoegdheid opgenomen zodat zo lang mogelijk de huidige functie mogelijk wordt gemaakt met op termijn de mogelijkheid van ontwikkeling (in totaal 20 wijzigingsgebieden).

Aanvulling op het Ontwikkelingsplan: parkeerplaatsen en inrichtingsmaatregelen overgangszone

In aanvulling op het Ontwikkelingsplan en in samenhang met de uitgevoerde passende beoordeling Natura 2000 (zie volgende hoofdstuk) zijn in het bestemmingsplan de volgende ontwikkelingen voorzien:

- Verplaatsing en/of afsluiting van twee bestaande parkeerplaatsen in de Sysselt.
- Inrichtingsmaatregelen overgangszone: maatregelen in de overgangszone tussen de kazerneterreinen en de aangrenzende Natura 2000 en EHS gebieden om negatieve effecten op natuurwaarden als gevolg van de toegenomen uitloop en betreding en predatie door huisdieren te vermijden.

Grenzend aan de kazerneterreinen ligt de Sysselt, een uitgestrekt golvend boscomplex doorsneden door beukenlanen. De Sysselt wordt door de eigenaar, het Geldersch Landschap, beheerd en maakt onderdeel uit van het Natura 2000 netwerk en van de EHS. Er liggen in de huidige situatie een tweetal parkeerplaatsen in de Sysselt (zie figuur 6):

- P-Veluwe Nieuwe Kazernelaan (tussen de Maurits- en Beeckman kazerne). Deze parkeerplaats is een van de P-Veluwe parkeerplaatsen. Een P-Veluwe is een gratis parkeerplaats die fungeert als vertrekpunt voor het verkennen van de natuur. De parkeerplaats is circa 125 bij 40 meter groot. In de verbeelding van het bestemmingsplan wordt voor deze parkeerplaats een nieuwe locatie opgenomen verder naar het noorden, uit het Natura 2000 gebied en op de kazerneterreinen. Dit om een goede ontsluiting op de Parklaan mogelijk te maken. De parkeerplaats is zodanig gelegen dat voor de verplaatsing zo min mogelijk ingrepen nodig zijn. De huidige parkeerplaats wordt opnieuw ingericht/beplant. De locatie wordt gesymboliseerd door het grijze vlakje in de groenstructuur direct ten noorden van de meest noordwestelijke punt van de Sysselt in de hoofdstructuur en basiskaart beeldkwaliteit uit het ontwikkelingsplan, zie figuren 4 en 5 in de vorige paragraaf.
- Parkeerplaats Doctor Hartog weg. Deze parkeerplaats is toegankelijk vanaf de zuidzijde, via een spoorwegovergang. Deze parkeerplaats is circa 20 bij 30 meter groot. Deze parkeerplaats komt evenals de spoorwegovergang in de toekomst te vervallen. De ontsluiting van de woning en het terrein aan de noordzijde van het spoor vindt plaats via de huidige ingang aan de Nieuwe Kazernelaan.

Voor een beschrijving van de inrichtingsmaatregelen in de overgangszone wordt verwezen naar de als bijlage bij dit MER gevoegde zelfstandig leesbare passende beoordeling Natura 2000 en de in het volgende hoofdstuk beschreven conclusies hieruit.

Figuur 6: Locatie huidige parkeerplaatsen (Bron: Beunen et al, 2011).

Het MER voor het bestemmingsplan Kazerneterreinen

Deze aanvulling vormt samen met het oorspronkelijke MER uit 2008, het Ontwikkelingsplan, de Passende Beoordeling Natura 2000 en de toelichting op het bestemmingsplan met bijbehorende milieuonderzoeken het MER ter onderbouwing van de besluitvorming over het bestemmingsplan. M.e.r. verplicht tot het onderzoeken van 'de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven voor de voorgenomen activiteit', in dit geval dus de ontwikkeling van de kazerneterreinen. In het oorspronkelijke MER zijn alternatieven onderzocht in relatie tot de ontsluiting van het plangebied. In relatie tot de verdere inrichting van het gebied zijn geen alternatieven meer onderzocht. Dit omdat:

- De hoofdstructuur al is vastgelegd in het vastgestelde Masterplan Ede-Oost / Spoorzone die het uitgangspunt voor de planvorming vormt. Deze hoofdstructuur is een logische doorvertaling van de bestaande ruimtelijke structuur van de kazerneterreinen en omgeving met onder andere de bestaande te handhaven cultuurhistorisch waardevolle bebouwing. Het aantal vrijheidsgraden in de hoofdstructuur is daardoor beperkt. Bij nadere analyse in het oorspronkelijke MER is dan ook gebleken dat een lagere opgave niet leidt tot een wezenlijke andere inrichting van het plangebied.
- De inrichting en fasering weliswaar duidelijk verder zijn uitgewerkt dan ten tijde van het Masterplan en het oorspronkelijke MER, maar bewust nog niet in al te veel detail zodat flexibel kan worden ingespeeld op (markt)ontwikkelingen.
- In dit stadium van de planvorming er geen reële voor de besluitvorming relevante alternatieven voor het bestemmingsplan meer denkbaar zijn. Het alsnog onderzoeken van alternatieven heeft dus geen meerwaarde meer voor de planvorming.
- De voorgenomen ontwikkeling van de Kazerneterreinen in de passende beoordeling en de toelichting op het bestemmingsplan met aanvullende onderzoeken is getoetst op haalbaarheid vanuit milieu en daarbij zo nodig is geoptimaliseerd met mitigerende en compenserende maatregelen. Dit heeft nadrukkelijk wel meerwaarde ter onderbouwing van de besluitvorming over het bestemmingsplan. Belangrijk onderdeel hiervan is de ontwikkeling van de hiervoor beschreven 'inrichtingsmaatregelen overgangszone' om de negatieve effecten op de natuur als gevolg van de toegenomen uitloop en betreding en predatie door huisdieren te niet te doen.

3

Passende beoordeling

3.1 DE BESCHIKBARE RAPPORTEN

Het oorspronkelijke MER

In het oorspronkelijke MER Ontwikkeling Ede-Oost en Spoorzone uit 2008 zijn onder meer de natuureffecten onderzocht van een inrichtingsalternatief dat uitgaat van de inrichting conform het Masterplan met het maximale programma en volledige ruimtelijke invulling van het plangebied. Vervolgens is op basis hiervan bezien welke randvoorwaarden deze natuureffecten opleggen aan de verdere uitwerking van de inrichting. Een belangrijk effect dat hierbij naar voren is gekomen is verstoring van leefgebieden van soorten die behoren tot Natura 2000 door de grotere recreatieve druk en intensievere betreding van het gebied vanuit de nieuwe woongebieden. Vervolgens zijn mogelijke mitigerende maatregelen beschreven om deze negatieve effecten te voorkomen of te verzachten. Deze maatregelen zijn (deels) noodzakelijk om in aanmerking te komen voor de verlening van een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet.

De eerste aanvulling met passende beoordeling

Gekoppeld aan het bestemmingsplan voor de ontwikkeling van het ENKA-terrein is in 2009 een eerste aanvulling op het MER opgesteld met een zelfstandig leesbare passende beoordeling Natura 2000. De ontwikkeling van de Kazerneterreinen was op dat moment nog niet zo ver dat een meer gedetailleerde inrichting kon worden uitgewerkt en beoordeeld. In haar aanvullende toetsingsadvies uit 2009 adviseerde de Commissie na te gaan welke (extra) maatregelen nog verder mogelijk zijn om de effecten van recreatie tegen te gaan.

De tweede aanvulling met passende beoordeling

De ontsluitingsstructuur voor de ontwikkeling van Ede-Oost (de Veluwe Poort) is vastgelegd in het Bestemmingsplan Parklaan, met een specifieke passende beoordeling en tweede aanvulling op het MER in 2012. Hierbij zijn de effecten op de natuur vanwege de verkeer aantrekkende werking onderzocht (vooral stikstofdepositie) en zijn de daarvoor benodigde maatregelen uitgewerkt en vastgelegd.

Planuitwerking en passende beoordeling specifiek voor de kazerneterreinen

Het oorspronkelijke MER en de eerste aanvulling hierop met passende beoordeling waren opgesteld voor alle plannen in Ede-Oost gezamenlijk (de Veluwe Poort). Voor wat betreft de kazerneterreinen heeft de toetsing destijds plaatsgevonden op hoofdlijnen op basis van de structuur uit het Masterplan. Intussen heeft een concrete planuitwerking plaatsgevonden (zie hiervoor hoofdstuk 2 van deze aanvulling) en is gekoppeld aan het bestemmingsplan Kazerneterreinen een specifieke passende beoordeling mogelijk.

In het rapport 'Natuurtoets kazerneterreinen Ede' (Grontmij, 2012) wordt getoetst aan de Natuurbeschermingswet en aan EHS-beleid en wordt de eruit voortkomende mitigatieopgave gepresenteerd. Deze mitigatieopgave wordt specifiek voor de aspecten recreatie, ruimtebeslag en predatie

door huisdieren verder uitgewerkt in het rapport 'Passende beoordeling en inrichtingsmaatregelen overgangszone' (ARCADIS, 2013). Deze twee rapporten vormen samen de passende beoordeling voor de ontwikkeling van de kazerneterreinen. Deze rapporten vormen een bijlage bij deze aanvulling op het MER en de belangrijkste conclusies worden navolgend kort samengevat. De passende beoordeling vormt immers een aanleiding voor de m.e.r.-plicht waarbij integratie met het MER verplicht is. Hiermee is ook invulling gegeven aan het advies van de Commissie m.e.r. om na te gaan welke (extra) maatregelen nog verder mogelijk zijn om de effecten van recreatie tegen te gaan.

3.2 CONCLUSIES NATURA 2000

In de passende beoordeling is onderzocht wat de maximale impact van de voorziene ontwikkeling van de kazerneterreinen zou kunnen zijn op Natura 2000-gebied Veluwe. Er is geen sprake van ruimtebeslag, wel van verstoring en predatie. Daarnaast is er door de verplaatsing en opheffing van twee bestaande parkeerplaatsen in de Sysselt (zie paragraaf 2.4 voor een toelichting) sprake van ontwikkelingsruimte voor Natura 2000 waarden. Tabel 1 geeft een overzicht. Het effect is het grootst op het leefgebied van zwarte specht en wespandief. Voor deze soorten wordt de doelstelling niet behaald en omdat eveneens sprake is van een negatieve trend, zijn alle negatieve effecten mogelijk significant. Daarnaast zijn er effecten op het leefgebied van nachtzwaluw, boomleeuwerik en tapuit. Ook hier zijn negatieve effecten ongewenst. Effecten op het leefgebied van draaihals, grauwe klauwier en duinpieper zijn theoretische effecten omdat deze soorten in de huidige situatie niet voorkomen. Navolgend worden zowel de negatieve effecten als de voorgestelde maatregelen om deze effecten te verminderen of zelfs weg te nemen toegelicht.

Tabel 1: Overzicht van de mogelijke effecten op Natura 2000

Omschrijving	Effect	Relevante soorten
Verstoring	Vermindering kwaliteit leefgebied	Wespandief, zwarte specht, boomleeuwerik, roodborsttapuit, tapuit, nachtzwaluw, draaihals, grauwe klauwier, duinpieper
Predatie	Doden van dieren, vermindering van populaties	Zandhagedis, hazelworm, vlinders, kleine zangvogels *
Verplaatsing P-plaats nieuwe Kazernelaan naar buiten N-2000	Ontwikkelingsmogelijkheid leefgebied (5000 m ²)	Wespandief, zwarte specht
Opheffen P-plaats Doctor Hartog weg	Ontwikkelingsmogelijkheid leefgebied (600 m ²)	Wespandief, zwarte specht

* Dit zijn soorten die genoemd worden als typische soorten van habitatype H9120 en H4030

Verstoring

Er komen geen verstoringgevoelige habitatrichtlijnsoorten voor. Wel is sprake van verstoring van habitatypen en vogelrichtlijnsoorten. Een aantal typische soorten van het habitatype H4030 (Droge heide) ondervinden negatieve effecten van de toename van recreatie vanuit de nieuwe woonwijk, waardoor de kwaliteit van het habitatype zou kunnen verslechteren. Voor de meeste soorten is dit effect niet significant zolang recreatie tot de bestaande paden beperkt blijft. Betreding van heideterreinen buiten de paden door recreanten zal niet snel optreden, omdat heide moeilijk begaanbaar is voor wandelaars. Voor de zandhagedis kan een toename van recreatie op bestaande zandpaden wel tot effecten leiden, omdat ze hun eieren vaak afzetten in zandige delen langs de randen van wandelpaden. Voor de zandhagedis worden mitigerende maatregelen getroffen in het kader van de Flora- en faunawet (zie paragraaf 4.4 van deze aanvulling) waarmee significante effecten voor deze soort kunnen worden uitgesloten.

Boomleeuwerik, roodborsttapuit, tapuit, nachtzwaluw, wespendif en zwarte specht ondervinden door toename van recreatie op de Ginkelse Heide en in de Sysself mogelijk een (beperkt) negatief effect. Voor de soorten roodborsttapuit en boomleeuwerik is dit effect met zekerheid niet significant, aangezien betreding van heideterreinen buiten de paden niet waarschijnlijk is en de soorten momenteel boven hun instandhoudingsdoelstellingen zitten en een positieve trend kennen. In de passende beoordeling is de omvang van de verstoring voor de vogelrichtlijnsoorten als gevolg van de toename van de recreatieve betreding vanuit de nieuwe woonwijk op basis van een aantal aannamen bepaald. Door intensivering van recreatie en vergroting van het verstoorde gebied door recreanten neemt de kwaliteit en de omvang van het leefgebied voor onder andere zwarte specht en wespendif af. Significante verstoring van deze soorten is niet uit te sluiten en mitigerende maatregelen zijn daarom noodzakelijk.

Predatie

Door een toename van het aantal katten zal de predatie van vogels, kleine zoogdieren, reptielen en amfibieën toenemen. Het is echter niet mogelijk dit te concretiseren; hierover zijn geen gegevens bekend. De exacte omvang van het effect is ook afhankelijk van de inrichting van de kazerneterreinen. Als hier al veel mogelijkheden zijn voor katten om te jagen zal het aantal dat naar de Sysself trekt vermoedelijk kleiner zijn. De meeste katten zullen niet ver de Sysself intrekken; het effect doet zich naar verwachting voornamelijk voor langs de randen. Echter, dit kan wel een forse impact hebben op bijvoorbeeld een geïsoleerde populatie zandhagedissen.

Maatregelen

In de passende beoordeling zijn maatregelen voorgesteld om de negatieve effecten te verminderen of zelfs weg te nemen:

- De toegang tot de Sysself vanuit de te ontwikkelen kazerneterreinen beperken tot een vijftal punten. De locaties worden zodanig vormgegeven dat er een gevoel bij de recreanten ontstaat dat ze een natuurgebied ingaan. Door het aantal toegangspunten beperkt te houden is het aantal logische rondjes die binnen een uur te lopen zijn ook beperkt en wordt ook een beperkter deel van de Sysself intensief gebruikt door recreanten.
- De overgang tussen bebouwing en natuur zo ondoordringbaar mogelijk maken waardoor bewoners niet worden verleid om vanuit hun tuin direct de Sysself in te gaan. Daarnaast is een zwijnen kerend raster noodzakelijk om overlast te voorkomen. Bij de Maurits kazerne is een dichte overgang op natuurlijke wijze te realiseren omdat er een steilwand is. De bodem bij de Simon Stevin kazerne is arm aan voedingsstoffen. Hierdoor is het lastig om een “ondoordringbare” kruidlaag te ontwikkelen. Daarom wordt hier een hekwerk geplaatst wat in de zoom ligt en zodoende niet tot nauwelijks zichtbaar is. Het hek moet zwartwild keren en hoog genoeg zijn om mensen niet te verleiden erover te stappen.
- De zonering die al aanwezig is in de Sysself te versterken door het aantal verbindingen te beperken door een aantal paden te schrappen. Hierdoor ontstaat er meer rust in het oostelijke deel van de Sysself waardoor hier de kwaliteit van het leefgebied van de vogelsoorten verbeterd. Daarnaast wordt de overgang tussen de Sysself en de Ginkelse heide rustiger gemaakt door een aantal paden af te sluiten.
- Ontwikkeling van natuurlijke vegetatie op de plaatsen waar de twee te verplaatsen en op te heffen parkeerplaatsen liggen.

Door bovengenoemde maatregelen wordt de zonering van de Sysself nog verder versterkt. De maatregelen voorkomen ook dat mensen op willekeurige plekken de Sysself betreden. Door vijf duidelijk ingangen te maken wordt de recreatie al gestuurd: vooral de kwetsbare overgang tussen Simon Stevinkazerne, Sysself en Ginkelse heide blijft zoveel mogelijk gespaard. Hier wordt één route aangeboden aan recreanten zodat voorkomen wordt dat mensen eigen routes maken en daardoor een groter gebied verstoord wordt. Hoewel het westelijk deel van de Sysself drukker wordt en ook de verstoring op de heide

licht zal toenemen en daarmee de kwaliteit van leefgebied van vogels zal afnemen wordt dit door zonering in de Sysselft ondervangen.

Resteffecten

In onderstaande tabel is weergegeven welke resterende effecten na het nemen van de maatregelen overblijven. Door de ontwikkeling van rustgebieden door het afsluiten van paden, het reguleren van de recreatiemogelijkheden door het vijftal ingangen en de ontwikkeling van natuurlijke vegetatie op de huidige parkeerplaatsen zal de totale kwaliteit van het leefgebied voor wespandief en zwarte specht niet verminderen. Het mogelijke effect van predatie wordt zo veel mogelijk verminderd door de overgang tussen bebouwing en de Sysselft zo dicht mogelijk te maken.

Effecten op het leefgebied voor nachtzwaluw, boomleeuwierik, roodborsttapuit en tapuiten en het potentiële leefgebied voor duinpieper, draaihal en grauwe klauwier zijn eveneens uitgesloten door de voorgestelde zonering van de Ginkelse heide. Hierdoor ontstaat er een rustgebied op de overgang van bos naar heide. In combinatie met de maatregelen in het kader van de Parklaan kan het gebied zich hier ontwikkelen van een dominantie van pijpenstrootje (90-100%) naar droge heide. Zo wordt dit gebied ook aantrekkelijk voor de genoemde soorten.

Effecten door predatie zijn alleen nooit geheel te voorkomen. Er wordt echter niet verwacht dat de predatie van zodanige omvang is dat dit invloed heeft op de instandhoudingsdoelstellingen. De ontwikkelingen op de kazerneterreinen hebben zodoende geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de Veluwe.

Omschrijving	Initieel effect	Maatregel	Rest effect
Verstoring	Vermindering kwaliteit leefgebied	Verbetering kwaliteit leefgebied door afsluiting paden	Geen
Predatie	Doden van dieren, vermindering van populaties	Overgang bebouwing-natuur	Mogelijk effect, niet te kwantificeren
Verplaatsing P-plaats nieuwe Kazernelaan naar buiten N-2000	Ontwikkelingsmogelijkheid leefgebied (0,5 ha)	Geen-> positief effect op areaal leefgebied	Positief
Opheffen P-plaats Doctor Hartogsweg	Ontwikkelingsmogelijkheid leefgebied (0,06 ha)	Geen-> positief effect op areaal leefgebied	Positief

3.3 CONCLUSIES EHS

De ontwikkeling van de kazerneterreinen voorziet niet in ontwikkelingen binnen de begrenzing van de EHS, afgezien van de verplaatsing en opheffing van twee bestaande parkeerplaatsen in de Sysselft. De parkeerplaats Nieuwe kazernelaan wordt daarbij verplaatst van binnen naar buiten de EHS en de parkeerplaats Doctor Hartogsweg vervalt geheel. Hierdoor ontstaat er ruimte in de EHS om natuurwaarden te ontwikkelen. Mogelijk is er enige verstoring door de opruimwerkzaamheden maar omdat het gebied al druk bezocht wordt door recreanten zal dit geen blijvend negatief effect hebben.

Geconcludeerd kan worden dat de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS niet significant worden aangetast. De effecten zijn zelfs positief door de extra ontwikkelingsruimte. Aangezien het beleid ten aanzien van de EHS van de provincie Gelderland geen bepalingen met betrekking tot externe werking kent, is verdere toetsing in de vorm van een "nee, tenzij-toets" niet aan de orde. Het beleid ten aanzien van de EHS van de provincie Gelderland staat de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan niet in de weg.

4

Aanvulling op de effectbeschrijving

4.1 DOEL, AANPAK EN LEESWIJZER

Doel van dit hoofdstuk

De voorgenoemen inrichting van de kazerneterreinen is nu verder uitgewerkt dan ten tijde van het Masterplan uit 2005 en het oorspronkelijke MER uit 2008. Dit hoofdstuk geeft een aanvulling op de effectbeschrijving uit het oorspronkelijke MER op basis van en onder verwijzing naar de toelichting op het ontwerp bestemmingsplan met bijbehorende bestemmingsplanonderzoeken en de randvoorwaarden per planaspect uit het Ontwikkelingsplan Kazerneterreinen. Deze stukken hebben samen met deze aanvulling op het MER ter inzage gelegen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de eerdere adviezen van de Commissie m.e.r. In haar aanvullende toetsingsadvies uit 2009 adviseerde de Commissie in relatie tot de inrichting van de kazerneterreinen nog nader onderzoek te doen naar:

- Woon- en leefklimaat op de kazerneterreinen vooral rondom de drukkere wegen. Hiervoor wordt vooral verwezen naar de paragrafen 4.5 'Landschap' (beleving, groenstructuren), 4.9 'Geluid' en 4.11 'Externe veiligheid'.
- De uiteindelijke inpassing van de cultuurhistorische waarden. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 4.6 'Cultuurhistorie'.
- De invloed van een gasleiding op de verkaveling in het gebied en op de herbruikbaarheid van de kazernegebouwen die binnen de invloedssfeer ervan liggen. Hiervoor wordt verwezen naar de paragraaf 4.11 'Externe veiligheid'.
- De uiteindelijke effecten op de natuurwaarden op de kazerneterreinen. Hiervoor wordt vooral verwezen naar de paragraaf 4.4 'Natuur'.

Aanvulling op het oorspronkelijke MER specifiek voor de kazerneterreinen

In dit hoofdstuk worden alle aspecten en beoordelingscriteria uit het oorspronkelijke MER kort behandeld, alleen voor zover relevant voor de kazerneterreinen en alleen voor zover sprake is van nieuwe informatie of inzichten.

De effecten van de verkeer aantrekkende werking, zoals oversteekbaarheid, geluid en luchtkwaliteit, zijn al onderzocht in het kader van de vastlegging van de ontsluitingsstructuur in de Structuurvisie Infrastructuur (het oorspronkelijke MER uit 2008) en het Bestemmingsplan Parklaan (de eerste en tweede aanvulling op het MER in respectievelijk 2009 en 2012). Voor de effecten op natuur buiten de kazerneterreinen en op Natura 2000 / EHS wordt verwezen naar het vorige hoofdstuk, de conclusies van de uitgevoerde passende beoordeling Natura 2000.

Voor het complete beeld wordt verwezen naar deel B van het oorspronkelijke MER, hoofdstukken 7 tot en met 10 en dan specifiek de paragrafen en passages die betrekking hebben op het inrichtingsalternatief. Dit inrichtingsalternatief ging uit van de inrichting van heel Ede-Oost en spoorzone (inmiddels Veluwe Poort) conform het Masterplan met het maximale programma en volledige ruimtelijke invulling van het

plangebied met 4.500 woningen (40% grondgebonden en 60% meergezinswoningen) en 110.000 m² bedrijfsvloeroppervlak aan commerciële functies. Slechts een deel van deze opgave had betrekking op de kazerneterreinen.

De te beoordelen opgave voor de ontwikkeling van de kazerneterreinen

De woningbouwopgave is inmiddels in het Ontwikkelingsplan bijgesteld van 2.150 naar 1.850 woningen, waarvan circa 1.750 door nieuwbouw (circa 1.250 grondgebonden en circa 500 appartementen) en circa 100 woningen door herbestemming van monumentale bebouwing. Naast de nieuwe woningen houdt het Ontwikkelingsplan rekening met de uitgifte van 19.000 m² terrein voor culturele en maatschappelijke voorzieningen voor circa 11.000 m² bvo aan bebouwde voorzieningen. Naast deze uitgifte blijven op de kazerneterreinen minimaal 23 monumentale en karakteristieke gebouwen behouden. Hiervan is ongeveer 32.000 m² bestemd voor maatschappelijke en (semi)commerciële voorzieningen en bedrijfsmatige activiteiten.

De referentiesituatie

De effecten van het inrichtingsalternatief zijn in het oorspronkelijke MER beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie. De referentiesituatie was destijds de situatie in 2020 waarbij de voorgenomen activiteit, de ontwikkeling van Ede-Oost en de spoorzone, niet plaats zou vinden. Alle andere relevante destijds vastgestelde plannen en projecten maakten wel onderdeel uit van de referentiesituatie. Dat wordt de autonome ontwikkeling genoemd. De huidige situatie en autonome ontwikkeling zijn beschreven in hoofdstuk 6 van deel B van het oorspronkelijke MER. In deze aanvulling is ten behoeve van de effectbeoordeling getoetst in hoeverre deze referentiesituatie specifiek voor de kazerneterreinen nu nog actueel is. Daarbij is in plaats van 2020 het jaar 2024 als referentiejaar gehanteerd. Het bestemmingsplan Kazerneterreinen heeft een looptijd van 10 jaar en volgens het Ontwikkelingsplan loopt de gebiedsontwikkeling tot 2024. Bij de effectbeoordeling wordt er daarom vanuit gegaan dat de ontwikkeling van de kazerneterreinen in 2024 volledig is gerealiseerd conform het Ontwikkelingsplan.

De effectbeoordeling

De effectbeoordeling is in het oorspronkelijke MER samengevat in zogenaamde “effectentabellen”. De effecten van het integrale inrichtingsalternatief zijn in het oorspronkelijke MER vooral kwalitatief beoordeeld ten opzichte van de referentie. Daarbij is de volgende zevenpuntschaal toegepast:

+++	zeer positief
++	positief
+	licht positief
0	neutraal
-	licht negatief
--	negatief
---	zeer negatief

In deze aanvulling is op basis van de nieuwe beschikbare informatie getoetst of deze beoordeling specifiek voor de kazerneterreinen nog juist en volledig is, op basis van de actuele opgave en referentiesituatie.

4.2 BODEM

Bodemverontreinigingen en zetting

Voor wat betreft bodemverontreinigingen waren ten tijde van het oorspronkelijke MER weinig tot geen gegevens bekend ter plaatse van de kazerneterreinen. Inmiddels zijn in het kader van de overdracht van de kazerneterreinen van de Staat aan de gemeente Ede de kazerneterreinen volledig onderzocht op de aanwezigheid van bodemverontreiniging. Op het moment van overdracht was het gehele terrein geschikt voor woondoeleinden. Enkele verontreinigingen zijn hiervoor gesaneerd in opdracht van de Staat. De beoordeling uit het oorspronkelijke MER blijft hiermee, ook specifiek voor de kazerneterreinen, actueel: het geschikt maken van het plangebied voor de toekomstige functies zal een positief effect hebben op de milieu hygiënische bodemkwaliteit (score +). Zoals al aangegeven in het oorspronkelijke MER worden geen problemen of aanvullende maatregelen ten aanzien van zetting verwacht (score 0).

Explosieven

Uit een historisch onderzoek blijkt dat grote delen van het terrein verdacht zijn met betrekking tot de aanwezigheid van niet gesprongen explosieven en/of munitie. Naar de exacte aanwezigheid hiervan heeft nog geen elektromagnetisch onderzoek kunnen plaats vinden omdat er te veel verstoring is door ter plaatse aanwezige boven- en ondergrondse infrastructuur. Op basis van een door de Explosieven Opruimingsdienst (EOD) op 22 februari 2010 uitgevoerde proefdetectie acht de EOD het niet zinvol de verdachte gebieden op voorhand te gaan onderzoeken omdat er dan maar voor een zeer beperkt deel (naar schatting 30%) een betrouwbare uitspraak gedaan kan worden. Het onderzoek zal daarom plaats vinden na de hiervoor noodzakelijke sloop van opstallen en verwijdering van verharding en ondergrondse kabels en leidingen. Als uit dat onderzoek blijkt dat er daadwerkelijk sprake is van de aanwezigheid van explosieven dan zullen deze door de Staat voorafgaand aan de herontwikkeling onschadelijk gemaakt worden. De aanwezigheid van explosieven staat de uitvoering van het bestemmingsplan niet in de weg.

Grondbalans

De gemeente streeft er naar om te werken met een gesloten grondbalans. De resultaten van de uitgevoerde onderzoeken voldoen aan de gehalten zoals deze bepaald zijn voor de gemeentelijke bodemkwaliteitskaart. Daarom is hergebruik van grond van de onverdachte terreindelen toegestaan onder het regime van actief bodembeheer. Als grond hergebruikt wordt waarvan aanwijzingen bestaan dat deze mogelijk vervuild is, dan zal een partijkeuring uitgevoerd worden om de hergebruiksmogelijkheden te bepalen.

4.3 WATER

In het oorspronkelijke MER worden geen negatieve effecten op de waterhuishouding verwacht (geen vermindering van de grondwateraanvulling en verlaging van de grondwaterstand, score 0), er vanuit gaande dat het hemelwater volledig wordt afgekoppeld van het vuilwaterriool en dat dit water vervolgens door middel van infiltratievoorzieningen wordt geïnfiltreerd in de bodem. Dit komt volledig overeen met de uitgangspunten en aanpak voor de ontwikkeling van de kazerneterreinen zoals nu wordt vastgelegd in het bestemmingsplan (zie paragraaf 4.5 van de toelichting en paragraaf 5.13 van het Ontwikkelingsplan):

- Het vuilwater van het plangebied wordt via de bestaande aansluitpunten afgevoerd naar het rioolstelsel van Ede. Binnen het plangebied wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van het bestaande rioolstelsel. De rioolwaterzuivering heeft voldoende capaciteit om al het vuilwater van het plangebied te zuiveren.

- Het afstromende hemelwater van het verharde oppervlak in het plangebied wordt binnen het plangebied opgevangen en geïnfiltreerd in de bodem door middel van groene vijvers (vooral enclaves Maurits Noord en Maurits Zuid) en infiltratieriolen in combinatie met zakputten (vooral enclaves Elias Beeckman en Simon Stevin). Bij de inrichting worden bij voorkeur geen uitlogende materialen gebruikt (bijvoorbeeld geen zinken dakgoten).

4.4 NATUUR

Natura 2000 en EHS

Voor de effecten op Natura 2000 en de EHS wordt verwezen naar het vorige hoofdstuk, waarin de conclusies van de bij dit MER gevoegde rapporten 'Natuurtoets Kazerneterreinen Ede' en 'Passende Beoordeling en inrichtingsmaatregelen overgangszone Kazerneterreinen-Sysselt' worden beschreven. Dit vormt een verdere uitwerking van de effecten zoals deze waren beschreven en beoordeeld in het oorspronkelijke MER, inclusief een uitwerking van de benodigde maatregelen. In het oorspronkelijke MER was verstoring van zowel Natura 2000 als EHS negatief beoordeeld. Daarnaast was versnippering van EHS licht negatief beoordeeld. Er was en is geen sprake van ruimtebeslag (neutrale score). Door de nu uitgewerkte maatregelen kunnen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Veluwe en de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS worden voorkomen. Door de verplaatsing en/of afsluiting van twee bestaande parkeerplaatsen in de Sysselt is zelfs sprake van extra ontwikkelingsruimte waardoor met deze maatregelen nu sprake is van een licht positieve score.

Flora- en faunawet

In het oorspronkelijke MER is geconstateerd dat de inrichting van de kazerneterreinen mogelijk effecten heeft op individuen en leefgebieden van beschermde en bedreigde soorten flora en fauna, resulterend in een negatieve tot zeer negatieve beoordeling op de betreffende criteria (ruimtebeslag, verstoring, versnippering).

Om de mogelijke negatieve effecten te kunnen inschatten, is onder andere een actueel beeld nodig van de verspreiding van op grond van natuurwetgeving beschermde soorten. Hiertoe zijn vanaf het begin van de planvorming inventarisaties uitgevoerd (zie ook paragraaf 4.7.1 van de toelichting op het bestemmingsplan en paragraaf 5.9 van het Ontwikkelingsplan). In deze onderzoeken is het beeld uit het oorspronkelijke MER bevestigd. De veldinventarisaties waren in principe gericht op soort(groep)en die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet. Daarnaast zijn van een aantal soortgroepen aanvullende rode lijstsoorten gekarteerd. Aangezien het studiegebied direct grenst aan het Natura 2000-gebied Veluwe en uitstralingseffecten verwacht werden, zijn de Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten in de gehele veldinventarisatie als aandachtsoort meegenomen (zie hiervoor de conclusies van de passende beoordeling in hoofdstuk 3). Achtereenvolgens zijn en worden in 2006, 2008, 2011 en 2012 onderzoeken inventarisaties uitgevoerd (Natuurbalans - Limes Divergens) en zijn voor zo ver nodig op basis van ecologische werkprotocollen, activiteitenplannen en mitigatieplannen (Natuurbalans - Limes Divergens) ontheffingen aangevraagd.

Onderzoek en inventarisatie 2006

Het onderzoek uit 2006 (dat de basis vormde voor de beoordeling in het oorspronkelijke MER) betrof een eerste inventarisatie van flora, amfibieën, reptielen, broedvogels, vleermuizen, grote zoogdieren, libellen, dagvlinders en overige insecten. Uit dit onderzoek bleek het voorkomen van de streng beschermde soorten zandhagedis en hazelworm in de overgangszone van het plangebied met de Ginkelsche heide en de Sysselt. Bovendien vermoedde men dat het mogelijk was dat in de gebouwen op de kazerneterreinen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig waren.

Onderzoek en inventarisatie 2008

Om het voorgenoemen project in lijn te brengen met de bepaling in de Flora- en faunawet werd in 2008 een nieuw onderzoek uitgevoerd naar betreffende soorten. Hieruit volgde dat er voor de soorten hazelworm, zandhagedis en de gewone dwergvleermuis een ontheffing moest worden aangevraagd. Inmiddels is voor de gewone dwergvleermuis een ontheffing verkregen (Ministerie van EL&I, 2011). Voor deze soort werd bovendien een ecologisch werkprotocol opgesteld in verband met sloop van de gebouwen. De ontheffing werden aangevraagd op basis van een activiteitenplan.

Onderzoek en inventarisatie 2011

Naar aanleiding van aangepaste wetgeving werd in 2011 een onderzoek verricht naar het voorkomen van huismus en gierzwaluw waarvan de vaste verblijfplaatsen eerder niet jaarrond waren beschermd. Uit dit onderzoek bleek dat de gierzwaluw op een aantal plaatsen op de kazerneterreinen voorkwam. Ook voor deze soort werd een ontheffing aangevraagd en verkregen (Ministerie van EL&I, 2012) en werd een werkprotocol opgesteld en mitigerende maatregelen getroffen. Dit gebeurde door het ophangen van een aantal nestkasten in de buurt van de te slopen gebouwen. De nestkasten werden al in 2012 door gierzwaluwen gebruikt.

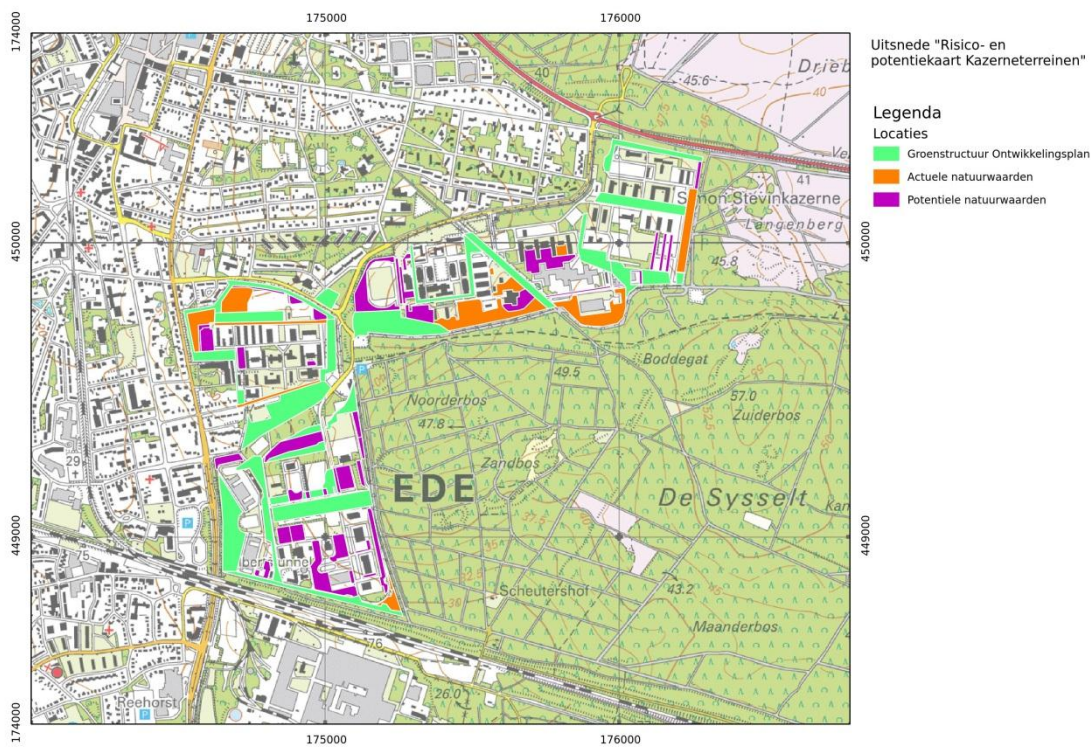
Onderzoek en inventarisatie 2012

Voor de zandhagedis en de hazelworm is nog geen ontheffing aangevraagd. Voor beide soorten wordt momenteel gewerkt aan een mitigatieplan dat ter goedkeuring aan de Dienst Regelingen van het ministerie van EL&I zal worden voorgelegd. Omdat het laatste veldonderzoek, dat van 2008 dateert, inmiddels verouderd is, wordt in 2012 een actualisatie daarvan uitgevoerd.

Overige natuurwaarden

Voor alle andere soorten werd en wordt gewerkt conform de zorgplicht uit de Flora- en faunawet. Om hier concreet handen en voeten aan te geven werd door de gemeente Ede in 2012 een risico- en potentiekaart gemaakt (zie figuur 7). Hierin wordt beschreven hoe de werkzaamheden zo uitgevoerd kunnen worden dat de “bestaande en waardevolle elementen effectief ingezet kunnen worden bij de uitwerking van de stedenbouwkundige opgave”. Het document dient vooral twee doelen:

1. Het in kaart brengen van actuele natuurwaarden en potenties voor natuurontwikkeling.
2. Het in kaart brengen van risicogebieden waar uitbreiding of nieuwe vestiging van beschermde soorten kan plaatsvinden.

Figuur 7: Risico-en potentiekaart kazerneterreinen

De potenties van het gebied kunnen bijvoorbeeld gebruikt worden bij het optimaal inrichten van de groenstructuren. Groenstructuren in stedelijk gebied kunnen van grote waarde zijn voor vooral broedvogels, kleine zoogdieren zoals de eekhoorn, planten en insecten zoals vlinders. Behouden en versterken van verbindingen is een uitgangspunt bij de verdere uitwerking van de inrichting. Door groen binnen de stedelijke omgeving onderling te verbinden en ook te verbinden met de grote natuursystemen buiten de stedelijke omgeving blijven migratiemogelijkheden behouden of ontstaan nieuwe migratiemogelijkheden. Hiermee wordt versnippering voorkomen en worden voor sommige soorten de verbinding met stabiele bronpopulaties gehandhaafd of versterkt. In paragraaf 5.3 van het Ontwikkelingsplan zijn maatregelen opgenomen die bijdragen aan de ecologische waarden van groenstructuren. Voor een toelichting op deze groenstructuur wordt verwezen naar de volgende paragraaf 4.5 'Landschap' en paragraaf 4.6 van de toelichting op het bestemmingsplan.

Om de risico's van uitbreiding van strikt te beschermen soorten binnen het plangebied te voorkomen:

- werd een raster geplaatst om te voorkomen dat dassen zich op de kazerneterreinen gaan vestigen;
- werden nieuwe, potentieel geschikte locaties voor uitbreiding van de zandhagedis binnen het plangebied dichtgestort met fijn gebroken puin afkomstig van de gesloopte gebouwen.

4.5 LANDSCHAP

Geomorfologie

In het oorspronkelijke MER is dit aspect neutraal beoordeeld met de aanname dat de aanwezige hoogteverschillen worden ingepast in de ontwikkeling. Dit is in het Ontwikkelingsplan en bestemmingsplan nog steeds het uitgangspunt.

Visueel ruimtelijk

Het totale effect is in het oorspronkelijke MER positief beoordeeld omdat door de ontwikkeling van de kazerneterreinen een overgangsgebied van het stedelijke karakter van Ede naar het groene karakter van het natuurgebied van de Veluwe ontstaat. Doordat het gebied openbaar toegankelijk wordt verbeterd naast de visuele relatie ook de functionele relatie stad-land. De korrelgrootte van de nieuwe ontwikkeling sluit zowel aan bij het kleinschalige karakter van de aangrenzende woonwijken als bij de bosverkaveling van De Sysselt.

Deze pluspunten vormen belangrijke vertrek- en uitgangspunten voor de verdere uitwerking van de stedenbouwkundige hoofdstructuur en de beeldkwaliteit in het Ontwikkelingsplan en zijn daarmee dus inderdaad 'verzilverd' (score blijft positief), waarbij 'Landschapsstructuur en groen als onderlegger' één van de vier leidende dragers was voor de hoofdstructuur (zie hoofdstuk 2 van het Ontwikkelingsplan en paragraaf 2.3 van deze aanvulling voor een verdere toelichting).

In paragraaf 5.3 'Groen en landschap' van het Ontwikkelingsplan en in paragraaf 4.6 'Groen' van de toelichting op het bestemmingsplan zijn de bijbehorende randvoorwaarden verder uitgewerkt. De landschappelijke waarde op de kazerneterreinen is groot, in het bijzonder vanwege de aanwezige hoogteverschillen en de hoeveelheid beplanting gelieerd aan de Veluwe en aan de monumentale inrichting van diverse gebiedsdelen. Bestaande waardevolle groenelementen van omvang zijn geïntegreerd in de nieuwe groenstructuur. De nieuwe groenstructuur is hoofdzakelijk oostwest gericht en verbindt groengebieden in de bestaande stad met de Veluwe. De groenstructuren worden onderling op diverse plaatsen verbonden zodat een aaneengesloten groen netwerk ontstaat. Op deze manier draagt groen sterk bij aan de Veluwebeleving binnen de nieuwe wijkdelen. Het bestaande bosgebied tussen de Maurits zuid en noord wordt omgevormd tot parkbos. De beukenlaan op de Elias Beeckman en de Sysseltselaan is cultuurhistorisch waardevol en wordt opgenomen in de nieuwe groenstructuur. De nieuwe groenstructuren krijgen een groenbestemming en maken straks onderdeel uit van de hoofdgroenstructuur van de kern Ede. Ten behoeve van een zorgvuldige inpassing in de nieuwe situatie zijn waardevolle en monumentale bomen en landschapselementen als bomenlanen en steilranden opgenomen op de landschappelijke waardekaart als bijlage bij het bestemmingsplan en hebben de meest waardevolle hiervan ter bescherming een dubbelbestemming gekregen op de verbeelding.

4.6 CULTUURHISTORIE

Cultuurhistorie is in het oorspronkelijke MER neutraal beoordeeld, er vanuit gaande dat de huidige waarden in de inrichting zouden worden ingepast. Deze waarden vormen een belangrijk vertrek- en uitgangspunt voor de verdere uitwerking van de stedenbouwkundige hoofdstructuur en de beeldkwaliteit in het Ontwikkelingsplan (score blijft neutraal), waarbij 'Cultuurhistorie als identiteitsdrager' één van de vier leidende dragers was voor de hoofdstructuur (zie hoofdstuk 2 van het Ontwikkelingsplan en paragraaf 2.3 van deze aanvulling voor een verdere toelichting). In paragraaf 5.1 van het Ontwikkelingsplan en in paragraaf 4.10 van de toelichting op het bestemmingsplan zijn de bijbehorende randvoorwaarden verder uitgewerkt.

Met het Ontwikkelingsplan is besloten dat 23 gebouwde objecten die als belangrijke identiteitsdragers voor de verschillende enclaves fungeren voor herbestemming in aanmerking komen. Het betreft:

- 15 beschermde rijksmonumenten (Monumentenwet);
- 3 beschermde gemeentelijke monumenten (Erfgoedverordening Ede);
- 5 beeldbepalende karakteristieke panden.

Deze hebben in het bestemmingsplan de functie 'gemengd' behouden. Omdat de over vier enclaves verspreide kazernementen samen een unieke staalkaart vormen van de geschiedenis van de Nederlandse kazernebouw, zijn in samenhang met de panden de historische structuurlijnen en -vlakken van de vier enclaves (waaronder de voormalige exercitie- en defileerterreinen) opgenomen als waardevolle cultuurhistorische entiteiten (dubbelbestemming). Daarnaast wordt bij de planvorming rekening gehouden met de molenbiotoop van de (buiten het plangebied gelegen) Keetmolen aan de Stationsweg 118. Deze beltmolen is beschermd als rijksmonument.

4.7 ARCHEOLOGIE

In het oorspronkelijke MER is aangegeven dat er zich in het plangebied:

- geen terreinen met een hoge archeologische status bevinden (AMK-terreinen, score 0);
- geen bekende archeologische waarden in het plangebied zelf bevinden maar dat er wel vindplaatsen zijn in de directe omgeving (score -);
- dat de plangebieden zich in een zone met een hoge archeologische verwachting bevinden (score - -).

Dit beeld wordt specifiek voor de kazerneterreinen bevestigd en verder uitgewerkt in paragraaf 5.2 van het Ontwikkelingsplan en in paragraaf 4.9 van de toelichting op het bestemmingsplan. Hierbij is in afwijking van het MER nu wel sprake van vindplaatsen binnen het plangebied en meer vindplaatsen in de directe omgeving (zo is er sinds het oorspronkelijke MER onder andere een archeologisch vooronderzoek verricht voor de Parklaan), waarmee specifiek voor de ontwikkeling van de kazerneterreinen een meer negatieve beoordeling van dit criterium mogelijk op zijn plaats is. Dit is niet van invloed op al gemaakte keuzes waarbij het oorspronkelijke MER ter onderbouwing is gebruikt. In het oorspronkelijke MER zijn de effecten beschreven van het inrichtingsalternatief dat een directe vertaling is van het al in 2005 vastgestelde Masterplan. Het oorspronkelijke MER is ter onderbouwing gebruikt bij de vaststelling van de ontsluitingsstructuur in de Structuurvisie Infrastructuur en het bestemmingsplan Parklaan en de inrichting van het ENKA-terrein in het bestemmingsplan ENKA en daarbij was dit effect ter plaatse van de kazerneterreinen niet relevant. In het oorspronkelijke MER was overigens al sprake van een negatieve beoordeling vanuit archeologie waarmee rekening moet worden gehouden. Het bestemmingsplan Kazerneterreinen vormt nu juridisch gezien de volgende stap in de planvorming over de kazerneterreinen en hierin worden de beschreven negatieve effecten uit het oorspronkelijke MER en deze aanvulling meegenomen.

Aan de gronden met een (middel)hoge archeologische verwachting is om onevenredige aantasting van archeologische (verwachtings-)waarden te voorkomen conform gemeentelijk archeologiebeleid in het bestemmingsplan een dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie' toegekend, met daaraan gekoppeld een vergunningstelsel. Eventuele ontwikkelingen dieper dan 30 cm beneden maaiveld en met een oppervlak groter dan of gelijk aan 250 m² kunnen op grond van het opgenomen vergunningstelsel alleen doorgang vinden onder de voorwaarde van aanvullend archeologisch onderzoek. Aanvullend archeologisch onderzoek is in deze gebieden niet noodzakelijk wanneer aantoonbare technische maatregelen worden getroffen waardoor de archeologische (verwachtings-)waarden in de bodem (in situ) kunnen worden behouden.

De ligging en begrenzing van de in het plangebied bekende archeologische waarden zijn niet exact bekend. Het is bovendien niet duidelijk of de vindplaatsen nog intact zijn en of de vindplaatsen als behoudenswaardig zouden moeten worden aangemerkt. De meeste archeologische waarden zijn gelegen te midden van gronden met een hoge archeologische verwachting. Omdat voor deze gronden al een beschermende planologische regeling in het voorliggende plan geldt, is ervoor gekozen voor de bekende archeologische waarden geen aparte regeling in het plan op te nemen.

4.8 VERKEER EN VERVOER

De effectbeschrijving en beoordeling voor het aspect verkeer en vervoer in het oorspronkelijke MER waren volledig gericht op de verschillende ontsluitingsalternatieven die zijn onderzocht ten behoeve van de Structuurvisie Infrastructuur (netwerkprestatie/benutting, bereikbaarheid/verkeersafwikkeling, verkeersveiligheid). Deze effecten zijn nu niet relevant voor het bestemmingsplan Kazerneterreinen, omdat de hoofdontsluiting van het gebied al is geregeld in het bestemmingsplan Parklaan (de effecten hiervan zijn overigens onderzocht in de eerste en tweede aanvulling op het MER in respectievelijk 2009 en 2012).

De structuur voor voetgangers, fietsers en auto's op de te ontwikkelen kazerneterreinen zelf is uitgewerkt in de stedenbouwkundige hoofdstructuur in samenhang met de beoogde beeldkwaliteit in het Ontwikkelingsplan, waarbij 'Bereikbaarheid en beleving' één van de vier leidende dragers was voor de hoofdstructuur (zie hoofdstuk 2 van het Ontwikkelingsplan en paragraaf 2.3 van deze aanvulling voor een verdere toelichting). In paragraaf 5.4 'Bereikbaarheid' van het Ontwikkelingsplan en in paragraaf 4.12 'Verkeer en parkeren' van de toelichting op het bestemmingsplan zijn de bijbehorende randvoorwaarden verder uitgewerkt. De Beeckman en Stevin kazerne krijgen ieder een ontsluiting op de Parklaan en zijn uitsluitend voor het langzaam verkeer rechtstreeks met elkaar verbonden. Autoverplaatsingen tussen beide wijken is mogelijk via de Parklaan. Maurits noord krijgt twee ontsluitingen, één op de Eikenlaan en één op de Parklaan. Maurits zuid krijgt twee aansluitingen op de Parklaan. Eén voor voornamelijk het woongerelateerde verkeer en één voor voornamelijk het bezoekend verkeer voor de functies in en om de gebouwen van de Friso- en Mauritskazerne. De wegen binnen de kazerneterreinen worden gecategoriseerd als erftoegangsweg waar een maximum snelheid zal gaan gelden van maximaal 30 km/u. Er zijn twee hoofd fietsroutes vanuit Ede door de Kazerneterreinen naar de Veluwe. Deze lopen via de Sysseletselaan en de Kazernelaan. Daarnaast zal op Maurits zuid een fietsroute gerealiseerd worden die ongelijkvloers over de spoorlijn in verbinding staat met de nieuwe wijk ENKA.

4.9 GELUID

Oorspronkelijke MER

In het oorspronkelijke MER zijn de geluidseffecten van de verschillende ontsluitingsalternatieven onderzocht en beoordeeld. Op basis van de berekende geluidscontouren bestond ook een globaal inzicht in de te verwachten geluidsbelasting op de conform het inrichtingsalternatief te ontwikkelen kazerneterreinen (onder andere bij het gekozen ontsluitingsalternatief A2). In het MER is destijds echter getoetst op de totale omvang van het geluid belaste oppervlak en het totale aantal belaste geluidgevoelige bestemmingen in het studiegebied op basis van de ontwikkeling van heel Ede-Oost, om een keuze tussen de aansluitalternatieven mogelijk te maken. Deze effecten zijn nu niet relevant voor het bestemmingsplan Kazerneterreinen, omdat de hoofdontsluiting van het gebied met bijbehorende geluidsmaatregelen al zijn vastgelegd in het bestemmingsplan Parklaan (de effecten hiervan zijn overigens onderzocht in de eerste en tweede aanvulling op het MER in respectievelijk 2009 en 2012).

Aanvullend onderzoek

De randvoorwaarden voor geluid bij de ontwikkeling van de kazerneterreinen zijn uitgewerkt in paragraaf 5.14 'Geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid en bodem' van het Ontwikkelingsplan en in paragraaf 4.13 van de toelichting op het bestemmingsplan. Specifiek ten behoeve van het bestemmingsplan Kazerneterreinen is een geluidsonderzoek uitgevoerd: het zelfstandig leesbare rapport 'Akoestisch onderzoek weg- en railverkeerslawaaï' dat onderdeel uitmaakt van het bestemmingsplan. In deze paragraaf zijn de belangrijkste uitgangspunten conclusies van dit onderzoek weergegeven.

Uitgangspunten

Bij de delen van het bestemmingsplan met een directe bouwtitel is op gebouwniveau getoetst aan de grenswaarden uit de Wet geluidhinder. Bij de delen van het bestemmingsplan met een uit te werken bestemming of wijzigingsbevoegdheid is een globale toetsing aan de hand van contourberekeningen uitgevoerd om te onderzoeken of gewenste bestemmingen mogelijk zijn binnen de kaders van de Wet geluidhinder. Een gedetailleerde toetsing volgt dan op het moment dat daadwerkelijk sprake is van een procedure tot uitwerking of wijziging van het bestemmingsplan. Bij het bepalen van de geluidsbelasting van de toekomstige gevoelige bestemmingen na ontwikkeling van de kazerneterreinen is gebruik gemaakt van het concept verkavelingsplan.

Delen van de kazerneterreinen liggen binnen de akoestische invloedssfeer van de N224, Parklaan, Klinkenbergerweg, Eikenlaan en de spoorweg Utrecht-Arnhem. De wegen binnen de kazerneterreinen worden gecategoriseerd als erftoegangsweg waar een maximum snelheid zal gaan gelden van maximaal 30 km/u en zijn daarmee akoestisch gezien niet relevant. Op en rond de kazerneterreinen vinden geen bedrijfsmatige zoneringsplichtige activiteiten plaats. Het aspect industrielawaai vormt daarom geen belemmering voor de realisatie van woningen en gemengde functies.

Voor wat betreft de verkeercijfers is gebruik gemaakt van dezelfde cijfers als zijn gebruikt voor het bestemmingsplan Parklaan met de hierbij bijbehorende tweede aanvulling op het MER. In het kader van bestemmingsplannen Tijdelijk beheer kazerneterreinen Ede (2010) en Parklaan (2012) zijn al hogere waarden vastgesteld voor enkele kazernegebouwen vanwege het verkeer over de N224, de Parklaan/ Klinkenbergerweg en de spoorweg Utrecht-Arnhem.

Railverkeerslawaaï

Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door de spoorlijn Utrecht-Arnhem. De zonebreedte van deze spoorweg bedraagt 400 meter (het planologisch aandachtsgebied waarbinnen bescherming moet worden geboden aan geluidsgevoelige bestemmingen volgens vastgestelde spelregels). Het grootste deel van deelgebied Maurits Zuid valt binnen deze geluidszone. De overige deelgebieden vallen buiten de geluidszone. Uit het akoestisch onderzoek volgt voor het deel van Maurits Zuid dat binnen de zone valt dat:

- De geluidsbelasting van de bestaande kazernegebouwen voldoet aan de geldende grenswaarde (voorkeurswaarde van 55 dB of eerder vastgestelde hogere waarde).
- Bij de delen van het bestemmingsplan met een directe bouwtitel (woonbestemming of gemengde bestemming) wordt voldaan aan de wettelijke voorkeurswaarde van 55 dB.
- Bij delen van het bestemmingsplan met een uit te werken bestemming de voorkeurswaarde van 55 dB wordt overschreden, maar wel wordt voldaan aan de maximale ontheffingswaarde van 68 dB. In het vervolgtraject (uitwerkingsplannen) dient een afweging gemaakt te worden tussen het realiseren van geluidsmaatregelen (geluidsschermen) langs het spoor of het vaststellen van hogere waarden in combinatie met woningisolatie. Door middel van een zogenaamde hogere waarde procedure kan het bevoegd gezag in bepaalde gevallen gemotiveerd afwijken van de voorkeurswaarde en een hogere geluidsbelasting (zogenaamde hogere waarde) toestaan tot aan de maximale ontheffingswaarde.

Wegverkeerslawaaï

Uit het akoestisch onderzoek volgt dat:

- De geluidsbelasting van de bestaande kazernegebouwen voldoet aan de geldende grenswaarde (voorkeurswaarde van 48 dB of eerder vastgestelde hogere waarde). Enige uitzondering hierop is gebouw 120 van Maurits Noord.
- Bij de delen van het bestemmingsplan de voorkeurswaarde van 48 dB wordt overschreden vanwege de N224, de Parklaan (bij maximaal 4 nieuw te bouwen woningen, de Klinkenbergerweg (maximaal 16 woningen) of de Eikenlaan (maximaal 36 woningen). Wel wordt overal voldaan aan de maximale ontheffingswaarde van 63 dB.

Gezien de overschrijding van de voorkeurswaarde is onderzocht welke maatregelen mogelijk zijn om het geluidsniveau terug te dringen tot de voorkeurswaarde. Om de geluidsbelasting van de wegen te reduceren zijn verschillende maatregelen mogelijk, zoals het toepassen van geluid reducerend asfalt en/of het plaatsen van geluidsschermen/-wallen. Voor de Klinkenbergerweg en de Parklaan geldt dat deze wegen nabij het plangebied al in geluidsarm asfalt zijn/worden uitgevoerd. Voor de Eikenlaan is het gezien het beperkt aantal woningen waarvoor de voorkeurswaarde wordt overschreden financieel niet haalbaar om het bestaande wegdek te vervangen door een geluid reducerende deklaag. Het middels geluidsschermen verder terugdringen van de geluidsbelasting ten gevolge van de genoemde wegen is vanuit stedenbouwkundig en landschappelijk oogpunt niet wenselijk. Het realiseren van afscherming gaat ten kosten van de bosschages tussen de weg en de woningen wat een negatief effect heeft op het woon- en leefklimaat ter plaatse. Voor gebouw 120 van Maurits Noord geldt dat het gebouw tijdelijk zal blijven staan en na de sloop wordt herbestemd als 'groen'. Geluidsmaatregelen ter verlaging van de geluidsbelasting zijn daarom financieel niet doelmatig. Daarom wordt gekoppeld aan het bestemmingsplan een hogere waarde procedure gevoerd en een hogere waarde vastgesteld voor de betreffende 56 woningen. Voor de nieuw te bouwen woningen waarvoor een hogere waarde wordt vastgesteld dient in de realisatiefase van het project voldoende aandacht te worden besteed aan de geluidwering van de gevels.

4.10 LUCHTKWALITEIT

Het bestemmingsplan

De randvoorwaarden voor luchtkwaliteit bij de ontwikkeling van de kazerneterreinen zijn uitgewerkt in paragraaf 5.14 'Geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid en bodem' van het Ontwikkelingsplan en in paragraaf 4.14 van de toelichting op het bestemmingsplan. De ontwikkelingen binnen de Veluwe Poort, waaronder ook de kazerneterreinen vallen, zijn als IBM-project (projecten die wel in betekenende mate bijdragen aan de luchtkwaliteit) opgenomen in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). In het NSL zijn alle IBM-projecten in Nederland opgenomen. Al deze projecten veroorzaken een verslechtering van de luchtkwaliteit. Ter compensatie zijn in het NSL nationale, regionale en lokale maatregelen afgesproken die deze verslechtering tegen moeten gaan. Daarnaast wordt in het NSL een aantal maatregelen getroffen om specifieke knelpunten op te lossen. De totale ontwikkelingen binnen de Veluwe Poort zijn opgenomen in dit NSL en worden dus op drie niveaus met maatregelen gecompenseerd.

Het oorspronkelijke MER en eerste aanvulling

Dit wil echter niet zeggen dat er lokaal geen effecten zullen zijn. Daarom is voor het gebied Ede-Oost (Veluwe Poort) in het oorspronkelijke MER (2008) de luchtkwaliteit bij de verschillende ontsluitingsalternatieven onderzocht en beoordeeld. Vervolgens is specifiek voor het gekozen ontsluitingsalternatief en conform de laatste modellen, inzichten en achtergrondconcentraties een

luchtkwaliteitsonderzoek uitgevoerd ten behoeve van de eerste aanvulling op het MER en het bestemmingsplan ENKA (ARCADIS, 2009). In het onderzoek is de luchtkwaliteit berekend voor de worst case situatie en dat was voor dit aspect het alternatief met minimaal ruimtebeslag (er is ook nog een alternatief met maximaal ruimtebeslag onderzocht). Het doel van het luchtkwaliteitsonderzoek was het toetsen van de luchtkwaliteit langs de wegen in en rond het plangebied aan de grenswaarden van de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen). In het onderzoek worden voor alle belangrijke wegen binnen de grenzen van de gemeente Ede de concentraties aan luchtverontreinigende stoffen berekend voor 2011, 2015 en 2020 met bijbehorende verkeersintensiteiten, emissies en achtergrondconcentraties. Uit het onderzoek wordt geconcludeerd dat langs geen van de beschouwde wegen voor de peiljaren 2011, 2015 en 2020 een overschrijding van de grenswaarden voor de stoffen stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀) is geconstateerd. Uit de rekenresultaten blijkt eveneens dat de grenswaarden voor de overige stoffen (benzeen, CO en SO₂) niet worden overschreden.

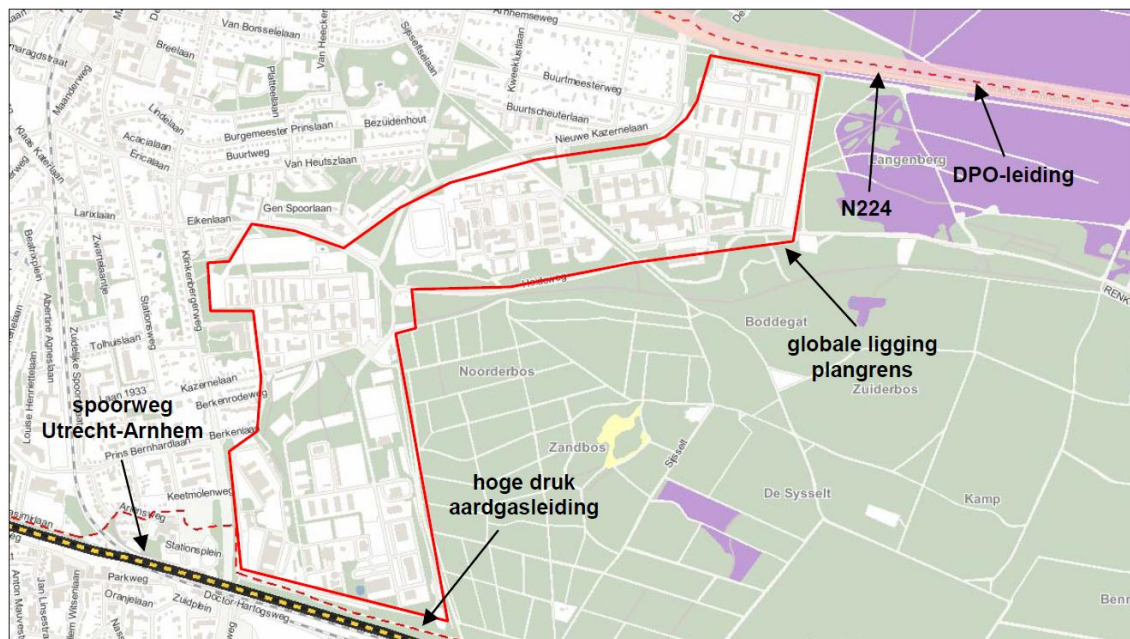
Aanpassing ambitie en verkeersmodel

Zoals al beschreven in hoofdstuk 2 is in het Ontwikkelingsplan in 2011 de ambitie voor het aantal woningen op de kazerneterreinen naar beneden bijgesteld van 2.150 naar 1.850. De bijstelling van de ambitie is van invloed op het voorziene gebruik van de Parklaan en de hiermee samenhangende effecten. De Parklaan zal minder verkeer trekken wat gunstig is voor de eerder berekende luchtkwaliteit. Dit blijkt ook uit de verantwoording van de berekeningen die door het ingenieursbureau DHV met het verkeersmodel zijn uitgevoerd ten behoeve van het akoestisch onderzoek voor het bestemmingsplan Parklaan (memo van 9 februari 2012). De berekende intensiteiten op de Parklaan liggen op 1 wegvak na lager dan de intensiteiten zoals deze zijn gebruikt bij het akoestisch onderzoek en het onderzoek luchtkwaliteit ten behoeve van de aanvulling op het MER uit 2009. Naast het bijstellen van de ambitie zijn ook enkele autonome wijzigingen (los van de ontwikkeling van Ede-Oost) opgetreden in het wegennetwerk van Ede en zijn nieuwe tellingen beschikbaar gekomen die bij de recente aanpassing van het verkeersmodel zijn meegenomen; ook deze wijzigingen zijn beperkt van invloed op de berekende intensiteiten. De meeste onderzochte wegen in Ede laten een afname van de intensiteit zien ten opzichte van de cijfers uit 2009, maar enkele wegen ook een (beperkte) toename.

4.11 EXTERNE VEILIGHEID

In het oorspronkelijke MER is alleen de aanwezigheid van een gasleiding als aandachtspunt benoemd en werden verder geen relevante effecten verwacht. In haar aanvullende toetsingsadvies uit 2009 adviseerde de Commissie m.e.r. in relatie tot de inrichting van de kazerneterreinen nog nader onderzoek te doen naar de invloed van de gasleiding op de verkaveling in het gebied en op de herbruikbaarheid van de kazernegebouwen die binnen de invloedssfeer ervan liggen.

De randvoorwaarden voor externe veiligheid bij de ontwikkeling van de kazerneterreinen zijn uitgewerkt in paragraaf 5.14 'Geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid en bodem' van het Ontwikkelingsplan en in paragraaf 4.15 van de toelichting op het bestemmingsplan. In de directe omgeving van de kazerneterreinen ligt volgens de risicokaart van de provincie Gelderland een viertal risicobronnen, te weten de spoorlijn Utrecht-Arnhem, de hoge druk aardgastransportleiding die ten noorden van en parallel aan het spoor ligt, de N224 en de DPO-leiding die ten noorden van en parallel aan de N224 is gelegen. Er liggen geen risicovolle bedrijven binnen of in de directe omgeving van het plangebied. Figuur 9 geeft een overzicht van de ligging van het plangebied en de risicobronnen in de directe omgeving.

Figuur 9: Overzicht van de ligging van het plangebied en de risicobronnen in de directe omgeving
Bron: www.risicokaart.nl

Spoorweg Utrecht-Arnhem

Een deel van het te ontwikkelen gebied ligt binnen het invloedsgebied van de spoorlijn Utrecht-Arnhem waar in de huidige situatie transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. In het rapport 'Veluwe Poort Ede – Onderzoek externe veiligheid' (Schoonderbeek en Partners Advies BV, 2011) is nader onderzoek uitgevoerd naar de externe veiligheidsrisico's rondom de spoorzone. Hierbij is gebruik gemaakt van het rapport 'Beleidsvrije Marktverwachting Vervoer Gevaarlijke Stoffen per spoor' (Prorail, 2007) en realisatiegegevens van het vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor op het traject Utrecht-Arnhem voor het jaar 2009. Hieruit blijkt dat op het traject Utrecht-Arnhem in de huidige situatie (2009) sprake was van het vervoer van 200 wagons brandbare gassen op jaarbasis. In de nabije toekomst komt het transport echter te vervallen vanwege het inwerking treden van het Basisnet spoor. Rijk, decentrale overheden, chemische industrieën en vervoerders hebben hierover al op 8 juli 2010 een akkoord bereikt. Het Basisnet spoor maakt sinds 31 juli 2012 onderdeel uit van de Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen.

Uit de berekeningen voor de situatie met planontwikkeling en rekening houdend met het vervoer van gevaarlijke stoffen conform de realisatiegegevens voor 2009 volgt dat de 10^{-6} contour van het plaatsgebonden risico (PR) het plangebied niet overlapt en dus wordt voldaan aan de norm. Ook blijkt dat het groepsrisico (GR) onder de oriëntatiewaarde ligt. Wel neemt het GR toe bij delen van het bestemmingsplan met een uit te werken bestemming als hier kwetsbare bestemmingen (woningen) worden gerealiseerd. Maar omdat in de nabije toekomst het transport van gevaarlijke stoffen over het spoor komt te vervallen vanwege het inwerking treden van het Basisnet spoor, daalt het GR en is een verantwoording van het GR vanwege het spoor dan ook niet aan de orde.

Hoge druk aardgasleiding

Momenteel wordt de hoge druk aardgasleiding (N-568-10) ter hoogte van station Ede-Wageningen verlegd ten behoeve van het project spoorzone. De leiding, met een ontwerpdruk van 40 bar, komt volledig parallel aan het spoor te liggen en wordt dieper onder de grond gelegd vanwege de aanleg van het nieuwe station. De nieuwe situatie is onderzocht in het rapport 'Kwantitatieve Risicoanalyse Gastransportleiding N-568-10' (DNV KEMA Energy & Sustainability, 2012). De gastransportleiding

voldoet in het beschouwde gebied zowel voor als na de verlegging aan de in het Besluit en Regeling externe veiligheid buisleidingen gestelde voorwaarde dat het PR op een afstand van vier meter gemeten uit het hart van de leiding niet hoger is dan 10^{-6} per jaar. Omdat het niveau van 10^{-6} per jaar niet eens wordt bereikt, wordt tevens voldaan aan de tweede voorwaarde dat er zich geen kwetsbare objecten binnen deze contour bevinden. Het GR van de gastransportleiding is in alle situaties kleiner dan de gestelde richtwaarde. Uit de GR-berekeningen blijkt dat de verlegging van gastransportleiding zorgt voor een afname van de maximale overschrijdingsfactor, zowel met de huidige als met de toekomstige bevolking. Dit komt doordat de leiding, in plaats van door de wijk, aan de rand van de wijk komt te lopen. De overschrijdingsfactor bedraagt in de nieuwe situatie, rekening houdend met de ontwikkelingen binnen de kazerneterreinen, ten hoogste 0,02. Een verantwoording van het GR is gezien de daling van het GR en de zeer beperkte overschrijdingsfactor van de oriëntatiewaarde niet aan de orde.

N224

In het kader van de recente bouwplannen aan de Asakkerweg en op het Bospoort/Aral-terrein is al onderzoek uitgevoerd naar de risico's vanwege het vervoer van gevaarlijke stoffen over de N224 op de omliggende bebouwing. Het betreft de rapporten 'Risicoberekening N224' (DHV B.V., 2008) en 'Vervoer gevaarlijke stoffen over de N224 te Ede en de ontwikkeling van het Bospoortproject' (Save, 2009). Uit de onderzoeken volgt dat de PR 10^{-6} contour binnen de weg ligt waarmee knelpunten niet aan de orde zijn. Uit de groepsrisicoberekeningen volgt dat het GR ruimschoots onder de oriëntatiewaarde ligt: maximaal 0,057 maal de oriëntatiewaarde. Aangezien de bebouwingsdichtheid ter hoogte van de kazerneterreinen langs de N224 minder dicht is dan bij de bovengenoemde planlocaties, kunnen deze resultaten worden gebruikt voor het voorliggende plan. Geconcludeerd wordt dat het groepsrisico ver onder de verantwoordingsgrens uit het gemeentelijk beleid ligt (0,1 maal de oriëntatiewaarde).

DPO-leiding

Parallel aan en ten noorden van de N224 ligt een kerosineleiding van Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO). De leiding ligt buiten het plangebied. Het invloedsgebied van de buisleiding wordt bepaald door een plasbrand en bedraagt circa 40 meter en overlapt daarmee uitsluitend de groenstrook tussen de woonvelden en de N224.

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat voor geen van de risicobronnen een overlapping van de PR 10^{-6} contour met het plangebied plaatsvindt. Het GR overschrijdt nergens de oriëntatiewaarde maar neemt in het geval van het transport over het spoor en over de N224 toe als gevolg van de realisatie van kwetsbare objecten binnen het plangebied. In de nabije toekomst komt het transport van gevaarlijke stoffen over het spoor echter te vervallen vanwege het inwerkingtreden van het Basisnet spoor, waardoor het groepsrisico daalt. Het groepsrisico vanwege de N224 ligt ook na de ontwikkeling van de kazerneterreinen onder de verantwoordingsgrens. Externe veiligheid vormt geen belemmering voor de vaststelling van het bestemmingsplan. Ondanks dat in het oorspronkelijke MER alleen de aanwezigheid van de gasleiding als aandachtspunt is benoemd, blijft de neutrale beoordeling (score 0) overeind.

4.12 OVERIGE ASPECTEN

In het oorspronkelijke MER zijn de effecten beschreven voor de aspecten wonen & werken, landbouw, recreatie en kabels & leidingen. De destijds beschreven effecten zijn in aanvulling op de in dit hoofdstuk al behandelde effecten niet relevant in het kader van het bestemmingsplan voor de kazerneterreinen. Dit geldt ook voor de hoofdstuk 5 van het Ontwikkelingsplan beschreven randvoorwaarden ten aanzien van onder meer de aspecten wonen, maatschappelijke voorzieningen, recreatie, duurzaam bouwen en afval.

Bijlage 1

Overzicht van de bij deze aanvulling behorende zelfstandig leesbare rapporten

1. Milieueffectrapport Ontwikkeling Ede-Oost en Spoorzone (ARCADIS, 2008)
2. Ontwikkelingsplan Kazerneterreinen Veluwe Poort (2011)
3. Natuurtoets Kazerneterreinen Ede (Grontmij, 2012)
4. Passende Beoordeling en inrichtingsmaatregelen overgangszone Kazerneterreinen-Sysselt (ARCADIS, 2013).
5. Toelichting op het Bestemmingsplan Kazerneterreinen Ede (2013) met bijbehorende milieuonderzoeken.